

גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלְאוֹת מְתוֹרְתֶךָ

נִפְלְאוֹת

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב יצחק גינזבורג שליט"א

כשחסידים צעקו ברחוב 'אין סוף' נוצרה התנגדות – התעוררות
אור שהעולם לא מסוגל לקלוט עלולה להביא למשבר ולטומאה.
אך בגאולה, כשכל התעוררות תקלט ומיד תעשה פרי,
יהיה מותר להזכיר את השם המפורש בכל מקום.

[מתוך שיעור "התקשרות מעוררת" – עמ' 18]

פרשת קרח תש"פ

קרח ה'תש"פ

- 04 ימי תמיכם – תולדות החסידות**
שיעור מחג השבועות עם הוספות התבוננות בהיסטוריה החסידית עם השלכות לימינו
- 14 סוד הנסירה ביג' תמוז**
שיעור מסעודת שבע ברכות התבוננות מחודשת על מאורעות ג' בתמוז
- 18 התקשרות מעוררת**
שבת שבע ברכות על נישואי יהושע ורחב וההתעוררות הפנימית בקשר בין רבי לחסיד
- 23 ירידתו ועליתו של קרח**
אור החיים לפרשת קרח על יחוסו של קרח ותיקונו לעתיד לבא
- 24 תורת הכלל**
שפת אמת לפרשת קרח על מחלוקת קרח ועדתו וההבדל בין חכם לתלמיד חכם
- 25 מעין גנים לפרשת קרח**
הלוי והכהן על ההבדל בין עבודת הכהן לעבודת הלוי
- 28 פרקי אבות**
איזהו חכם על שלשת מאמרי "איזהו חכם" בחז"ל
- 29 ארבע המהפכות**
תנ"ך לכולם היתר לימוד תורה שבכתב לאומות העולם ומטרתו
- 32 הסיפור החסידי**
בעל ההפלאה על רבי פנחס הורוויץ בעל ההילולא של ד' תמוז
- 34 מענות ותשובות**
תשובות הרב לשואלים איך פותרים סכסוכי שכנים
- 36 רמז בפרשה**
מתנות הרחמים סדר קרבן בכור
- 37 המצור אלפים**
"כלם קדושים" רזי ילמד אותנו על תפקידו של הצדיק בקשר ביני לבין הקב"ה

הקדמת המערכת

שבת שלום ומבורך לכל קוראי "נפלאות" בכל מקום שהם! מוגש לפניכם גליון נוסף, מלא וגדוש בדברי תורה וחסידות עמוקים ומחיי נפש. לקראת ג' בתמוז, מתאים שהנושא העיקרי יהיה **ה'גרעין הקשה' של החסידות**, ובפרט **ההתקשרות לצדיק רבי**, נושא העובר בשיעורים העיקריים כחוט-השני (של רחב).

בשיעור **ימי תמימים** נצלול לתוך התבוננות היסטורית פנימית על תנועת החסידות, בדגש על שושלת אדמו"רי חב"ד, מראשיתה ועד היום הזה, בחלוקה ליחידות של 26 (הוי') שנים. החסידות לובשת בכל תקופה 'פנים חדשות' תוך שמירת הלוח הפנימי, ומתוך כך נלמד מה העניין המיוחד שלנו היום. הדורות הראשונים של החסידות מתייחדים בעבודת ה' פנימית, בדחילו ורחימו, ואילו בדורות האחרונים ה'חלושים' העיקר הוא החסד והאהבה, והיציאה לשליחות המעשית לתיקון העולם. לאחר המבט ההיסטורי, נעבור לשיעור **סוד הנסירה** ובו נלמד על היחס של חסיד רבי לאחר שהקשר המוחשי נפסק. מתברר שדוקא הריחוק המסוים מאפשר את החיבור הפנימי, בסוד ה'נסירה' של המשפיע מהמקבל, וכמו ריקוד במעגל הולך ועולה. השיעור ניתן בשבע ברכות (לנכדת הרב, מזל טוב!), וכך אנו מרוויחים עוד תובנות עמוקות לרענן תמידי של חיי הנישואין, במחול-ריקוד אין סופי.

ואל תחמיצו את השיעור השלישי, **התקשרות מעוררת**, שהוא החרף וה'קיצוני' ביותר, ואותו צריך לקרוא בעין מתאימה (עדיף בהתוועדות חברים ואחרי כוסית משקה...). סוד נישואי יהושע בן נון עם רחב (כדברי חז"ל) נדרש בעומק כהתקשרות לדרגות גבוהות של אור אין סוף הדורשת את הכלים המתאימים להכיל את האור. כך מוסברת גם ההתקשרות הנפשית העמוקה של חסיד אמתי ה'מאהב' ברבי, אהבה ה'מולידה' אצל החסיד התפעלות עצומה ושליחות פועלת במציאות. חסיד המקושר בלב ונפש רבי יכול גם לצאת לרחוב להשפיע בלי חשש שיקלוט בעצמו מפגעי הרחוב, כמו שאומרת ההלכה "מי שעסוק לפלוט אינו בולע!"

המערכת

מי שחוברת "נפלאות" התגלגלה לידי, ומעוניין להפיץ אותה במקום מגוריו באופן קבוע - מוזמן לפנות אלינו. בדוא"ל itiel@pnimi.org.il או ב'052-4295164.

"ימי תמימים"

קיצור מהלך השיעור

בצהרי חג השבועות התוועד הרב לרגל **יום ההילולא ה-260 של מורנו הבעש"ט**. זהו שיעור ב"היסטוריה חסידית" (בדגש על שושלת אדמור"י חב"ד) תוך התבוננות בהשלכותיה על ימינו. **פרק א** מציע שתי חלוקות ל-260 השנים מהסתלקות הבעל שם טוב, תוך הסבר להבדל בין הדגשים בעבודה בתקופה הראשונה של החסידות לדגשים בתקופה השנייה ול"עידן החדש" אליו אנו עוברים היום.

פרק ב מדבר על חלוקות של 26 שנה בהשתלשלות החסידות, וממקד את ההתבוננות לימים אלו – 26 שנה מאז ג' תמוז תשנ"ד, והעבודה שלנו **לגלות את מלכות ה' בעולם כולו**. בשיעור היה גם פרק שלישי – התבוננות קצרה במאמר חז"ל "הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם" ועוד חזון למועד לפרסומו.

הסתלקותם, "יתיר מבחיוהי"^א. תקופה של 260 שנה, מעבר לכך שהיא מתפרטת לעשר פעמים הוי' (כדלקמן בארוכה), 'מוזמנה' חלוקה פנימית כללית יותר, לשני חלקים. אפשרות אחת, שהיא החלוקה של עשר הויות בכתבי האריז"ל^ב, היא חלוקה פשוטה לשני חלקים שוים – 130 שנה ו-130 שנה.

נרשם ע"י איתיאל גלעדי. לא מוגה. חזרה עם הוספה על דברים שנאמרו בשבועות. י' סיון תש"פ – טלפונית.
א ע"פ זהר ח"ג ע"א, ב. ראה תניא, אגה"ק כד.
ב ספר הליקוטים שמות עה"פ "יורא הוי' כי סר לראות". ובכ"מ.

א. 260 שנה מהסתלקות הבעש"ט – שתי תקופות בחסידות י"פ הוי' מהסתלקות הבעש"ט

השנה, תש"פ, היא בדיוק 260 שנה להסתלקות הבעש"ט – בשנת תק"כ – י פעמים הוי'. זהו ציון דרך שצריך להתבונן בו. כפי שנראה באריכות בהמשך, יש ענין של התבוננות בשנות חייהם של הצדיקים ובתקופות השונות שבהן, כפי שלמדו הצדיקים ביחס למורנו הבעל שם טוב עצמו – כך בחייהם וכך אחר

'ווארט' של

ה"דברי חיים"
מצאנו - דרך
הבעל שם טוב
הקדוש ירדה
לעולם למשך
150 שנה

ברור אם ה־150 שנה מהסתלקות הבעש"ט או מהתגלות הבעש"ט – לכאורה יותר מתאים מההתגלות, 26 שנים קודם, בתצ"ד, אך כדי להאריך כמה שיותר את דרך החסידות, נפרש מההסתלקות וכך נוסף עוד הוי' שנים. ההסבר הוא שכל זמן

שהצדיק חי זו לא 'דרך הבעל שם טוב', אלא עדין הבעל שם טוב עצמו¹ – 'דרך הבעל שם טוב' היא רק אחרי שהצדיק מסתלק והדרך ממשיכה. האם יש בחב"ד משהו דומה לאמירה שדרך הבעש"ט הסתלקה באיזה שלב? כן. בהקדמת הספר מגן אבות, שם הוא מתאר כיצד העבודה – בלב (שהיתה נהוגה בראשית ימי אדמו"ר הזקן) ובמח (שהיתה בסוף ימי אדמו"ר הזקן, בכל ימי אדמו"ר האמצעי ושנים רבות של הצמח צדק) – נתבטלה כמעט לגמרי והתרבתה ידיעת החסידות!

גם המגן אבות הוא בערך באותן שנים – תקופת הרבי הרש"ב – לפני שתי החלוקות, כנ"ל. אם סוף ה־150 היינו תר"ע המגן אבות

אדמו"ר מליובאוויטש. כפשוטו, הרבי דחה בכל תוקף התבטאויות אלה, וכפי שיוסבר בפנים שאין להסביר כפשוטו גם את דברי ה"דברי חיים" מצאנו.

ה בעל שם טוב עצמו דרך הבעל שם טוב = "בורך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", ללמד שדרכו של הבעל שם טוב, בהשראתו שלו עצמו (דאשתכח יתיר מבחיהו), נמשכת לעולם ועד! הר"ת = שבת – כך זוכים ל"יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים". יש כאן 25 אותיות (כמו "שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד") – פנות הרבוע של 5 יחד עם הנקודה האמצעית = 613, תריג מצות התורה (= הוי' אלהי ישראל = משה רבינו).

בלי המלה "עצמו" – ה בעל שם טוב דרך הבעל שם טוב = 1152, הרבוע הכפול של כד (אמונה דעת = יסוד מלכות, מתאים ביותר למורנו הבעל שם טוב) = ישראל תורה (ישראל ואורייתא כולא חד) – הבעל שם טוב הוא ישראל ודרך הבעל שם טוב היא תורה (בגימטריא אהבה פעמים בטול, הקשר העצמי בין ה"סבא" וה"נכד", הבעל שם טוב ואדמו"ר הזקן, וד"ל. התורה עצמה היא ישראל ועוד 70, "שבעים פנים לתורה" כנגד שבעים שרשי נשמות ישראל).

כד ברבוע (ממוצע הבעל שם טוב ודרך הבעל שם טוב כנ"ל) עולה "סדר חדש" (ה"לעומת זה" בקדושה לסדר עולמי חדש), מונח שהשתמש בו רבי אייזיק מהומיל זצ"ל בחזונו לעתיד החסידות, חידוש החסידות, לפני ביאת משיח (לענינו – לאחר סיום ה־260 שנים מהסתלקות הבעל שם טוב בשנת תש"פ), בעש"ט מגיד אדה"ז חדש...

1 ראה גם בספר ענין התפלה והתבוננות פ"ג.

אפשרות נוספת, שמתאימה לחלוקה הפנימית בתוך שם הוי' בין י"ה ("הנסתרות להוי' אלהינו"²) ל"וה" ("והנגלת לנו ולבנינו"), היא לחלק את השנים לתקופה של 150 שנה, י"פ י"ה, ועוד 110 שנים, י"פ ו"ה. צריך להתבונן במשמעות של שתי אפשרויות החלוקה בעבודה הפנימית.

המעבר – בזמן הרבי הרש"ב

היסטורית, לפי שתי החלוקות, המעבר הוא בזמנו של הרבי הרש"ב: האמצע מהסתלקות הבעש"ט עד ימינו הוא בשנת תר"ן – קרוב לתחלת נשיאות הרבי הרש"ב, 877 אחרי הסתלקות אביו (כאשר את הנשיאות הוא לא קבל מיד במלואה). גם קו התפר השני, 150 שנה, שנת תר"ע, הוא בחייו – 877 לפני ההסתלקות שלו (סביב המעבר שלו לרוסטוב). אם כן, שוב, תקופת הנשיאות שלו היא המעבר בשתי החלוקות.

חשוב להעיר שבאותה תקופה – במיוחד שנת תר"ע, סמוך למלחמת העולם הראשונה – העולם עבר שינוי דרסטי, גם בשינויים המדעיים ובכלל. יש שיחה של הרבי שבמובן אחד מלחמת העולם הראשונה היתה גרועה מהשניה – בכך שהיא הגיעה ונכנסה גם לארץ ישראל. במלחמה השניה ברוך ה' לא, בזכות הצדיקים שהתפללו על כך.

לכמה זמן ירדה דרך הבעל שם טוב לעולם?

החלוקה השניה נתמכת ב'ווארט' של ה"דברי חיים" מצאנו, לפיו דרך הבעל שם טוב הקדוש ירדה לעולם למשך מאה וחמישים שנה³. לא

ג דברים כט, כח.

ד מרא דעובדא ח"א מערכת הבעש"ט פ"ג אות טו. ואולי מכאן 'בית אב' להתבטאויות דומות על 'השתכחות דרך הבעש"ט' (וממילא בדורנו נותרה רק 'קנאות') – ר"ל – שנשמעו בעת המחלוקת הקשה (שהגיע גם לאלומות) של סאטמר כלפי כ"ק

הארזי"ל^א – תרין עטרין שבדעת, שבכל אחת יש חמש בחינות, ה חסדים ויה גבורות, כשכל החסדים והגבורות הם שמות הוי'. כך, עין ימין היא ה"פ הוי', ה חסדים שבדעת, ועין שמאל היא ה"פ הוי', ה גבורות שבדעת.

בעבודה, עין שמאל היא בקורת עצמית ועין ימין לימוד זכות על הזולת^ב. שני דברים יסודיים שנמצאים מאז שהתחילה דרך הבעל שם טוב להתנוצץ בעולם. אהבת ישראל לכל יהודי היא עין ימין – ברור שזו נקודה עיקרית מהבעש"ט והלאה, אצל כל צדיקי החסידות. עין שמאל היא בקורת נוקבת על עצמי, שדווקא באמצעותה אדם עולה בקדש – "ילכו מחיל אל חיל"^ג. נקודת הבקורת העצמית הכי מודגשת וחזקה באה לידי ביטוי אצל אדמו"ר האמצעי, בקונטרס ההתפעלות, שם הוא מורה כיצד יש לבקר הדק היטב גם את שיא עבודת האדם – התפעלות הלב מתוך ההתבוננות והתפלה. זו היתה המחלוקת בינו לבין רבי אהרן מסטרשיליא – עד כמה צריך האדם לבקר את עצמו ואת עבודתו? בעוד אדמו"ר האמצעי תבע בקורת עד הקצה האחרון, רבי אהרן גרס שגם עבודה 'מדומיינת' מעט היא רצויה, והעיקר שהאדם יצליח לפעול על עצמו התעוררות.

השאלה היא רק – מה העין הראשונה ומה העין השנייה? בדרך כלל, כגון דא החסד קודם – יש גם ירידת הדורות (לפי סדר הספירות, מחסד לגבורה כו'). אבל בעבודה הייתי אומר הפוך (וכידוע שהרבה פעמים העטרא דגבורות מקדימה להתגלות מתוך הדעת לפני העטרא דחסדים, וכן כתוב בתניא^ד שבדרך כלל היראה קודמת לאהבה), ש-130 שנה הראשונות עם כל האהבה השופעת שלהן וקירוב עם ישראל לאביהם שבשמים הן בעיקר בסימן שפלות

כבר לא היה בחיים, הוא הסתלק עשר שנים קודם לכן, בתר"ס.

באמצע, בין שתי החלוקות בתוך חיי הרבי הרש"ב, יש את יסוד תומכי תמימים – באלול תרנ"ז. החלוקה כאן היא בקירוב 10 לפני או 10 שנים אחרי. הרבי הרש"ב אמר שעשר שנים לפני יסוד תומכי תמימים 'התגלגל על הקברים' בשביל הקמת הישיבה – כעת מובן יותר בעומק, שמטרתו היתה להמשיך את הדורות הראשונים של החסידות (שהסתיימו באותה תקופה) אל תוך הדורות האחרונים של החסידות (שהחלו באותה תקופה), להמשיך את צדיקי העבר לתוך העתיד (והוא סוד "עין בעין", המשכת עין השנים הראשונות בתוך עין השנים האחרונות, כפי שיתבאר בסמוך). עשר שנים אחר כך, תר"ע, זו התקופה בה התגלות החסידות הגיעה לשיא – המשכי עת"ר ותער"ב וכו' (בין שני המשכים הגדולים, "י"ט של ר"ה" ס"ו ו"בשעה שהקדימו" ע"ב).

אהבת ישראל
לכל יהודי היא עין ימין... עין שמאל היא בקורת נוקבת על עצמי, שדווקא באמצעותה אדם עולה בקדש

"עין בעין" – בקורת עצמית ועין טובה

החלוקה השווה של 260 ל-130 ו-130 היא חלוקה ל-עין ו-עין. אם כן, הסוד של מעבר 260 שנה הוא "עין בעין יראו בשוב הוי' ציון"^ה, והמשמעות היא שכעת – אחרי 260 שנה – הגענו לימן של ראייה (לתכלית של "רצוננו לראות את מלכנו"^ו ורק צריך לפקוח עינים ולראות ש"הנה זה בא"^ז, וכבר בא, כדברי הרבי). בפשט, יש לאדם עין ימין ועין שמאל, וכך גם לאדם העליון. השרש הוא – לפי מושגי

יא ע"ח שכ"ה (חו"ג) דרוש ב (מ"ק).

יב לקו"ד (לה"ק) ח"ה עמ' 1010 (וראה גם שיחת ליל שמח"ת תרצ"א עמ' 158); שיחת כ' מנחם אב תשכ"ט הערה 161.
יג תהלים פד, ח.
יד פמ"ג.

ז ישעיה נב, ח.

ח רש"י על שמות יט, ט.

ט שה"ש ב, ח.

י ספר השיחות תנש"א עמ' 548. וראה גם עמ' 490.

ב"היום יום"^ט שלחסידי יש 'תורשה', חוץ מהעבודה שלהם. השפלות והבטול, כמה שקשה לראותם בפועל – קיימים. לכן אנחנו מרבים לדבר עליהם (הרבה בהשראת ר' אשר פריינד זצ"ל שהחיה מחדש את עבודת השפלות באמת, תוך כדי מעשי חסד אדירים, כנודע לכל מי שזכה להכירו).

מעבר "מהנסתרת" ל"והנגלת"

אם מחלקים את 260 השנים מהסתלקות הבעל שם טוב ועד לשנת תש"פ ל-150 ו-110 – חלוקה של י"ה ו-זוה, כנ"ל – זו חלוקה של "הנסתרת" ו"והנגלת", כפשוטו. בעבודת ה'

הפנימית, "הנסתרת" הן דחילו ורחימו ו"הנגלת" הן תורה ומצות, כמו שכתוב בזהר^ד (ומובא בהקדמת התניא). כלומר, בדורות הראשונים היו מצויים דחילו ורחימו אמתיים, מתוך עבודה פנימית בלב ובמח, והיום הם 'מצרך' יקר המציאות (כמו שכותב ה"מגן אבות", כנ"ל), אך בדורות האחרונים נשאר בעיקר צד "והנגלת" של החסידות (תורת החסידות והנהגה חסידית). היו צדיקים וחסידים שהביעו חשש – כאזהרה או כאנחה על המצב – שהנקודה הפנימית של החסידות נעלמת, ומה שנשאר מהחסידות הוא רק הלבושים החיצוניים, המנהגים והנוסח. אם כך הוא המצב, באמת נדמה ש'נגמרה דרך החסידות', והיזה שנשארים בלי ה"יה כבר אינם שם קדוש. אמנם, יש גם צד הפוך – כאשר ה"יה מחוברים ל"יה ויונקים מהם יש בהם מעלה, והתקופה השניה היא מעבר

השפלות היא יסוד

הבנין דקדושה.
אבל בדורות
האחרונים עבודה
כזו – באמת
לאמתו – נעשתה
מאד יקרת
המציאות, רחוקה
מן המציאות.
מה שכן נשאר,
תמיד, הוא עין
ימין – ההסתכלות
החיובית על כל
יהודי, על כל אחד
ואחד אשר בשם
ישראל יכונה

ובטול עצמי. וכמו אצל רבי מענדלע ויטבסקר בעל "פרי הארץ", שחתם את עצמו – כדי להנחיל עבודה זו לכל חסידיו – "השפל באמת". זו העבודה דווקא בהתחלה, כי השפלות היא יסוד הבנין דקדושה. אבל בדורות האחרונים עבודה כזו – באמת לאמתו – נעשתה מאד יקרת המציאות, רחוקה מן המציאות. מה שכן נשאר, תמיד, הוא עין ימין – ההסתכלות החיובית על כל יהודי, על כל אחד ואחד אשר בשם ישראל יכונה.

אכן, "עין בעין" היינו התלבשות העין הראשונה בתוך העין השניה וכך "יראו בשוב הוי' ציון". עיקר הנקודה הוא שגם בתוך עין ימין צריכה להתלבש

בפנימיות עין שמאל – העבר מלמד את ההוה, המטען של עין שמאל עדיין נמצא ומתלבש "עין בעין". העין הראשונה, הבקורתית, מתלבשת בתוך עין ימין, העין הנצחית – נצח הוא ענף החסד. והיינו גם סוד השחור שבעין (בכל אחת משתי העינים), ה"אישון בת עין"^{טז}, שבתוך הלבן שבעין (כאי בתוך הים), כאשר הראיה – "יראו בשוב הוי' ציון" – היא דווקא דרך הבת עין. והוא גם סוד ה"אין" שבתוך ה"עין", כנודע^{טז} (והרמז: "יראו בשוב הוי' ציון" עולה "אין מזל לישראל"^{טז} כאשר "מזליה חזי"^{טז}).

[שאלה: מה פירוש התלבשות עין שמאל בעין ימין?] שרושם הבטול עדיין שם. כמו שכתוב

טו תהלים יז, ח.

טז הכלל הוא שהאות א היא פנימיות האות ע, כפי שנאמר במדרש ש"בתורתו של רבי מאיר היה כתוב 'כתנות אור'" (בראשית רבה כ, יב), כמוסבר ברבוי מקומות. ראה סדרת שיעורים בנושא החל מא' אייר ע"ג.

יז בעש"ט עה"ת לך כ; ע"פ שבת קנו, א.

יח מגלה ג, א.

יט "היום יום" א' סיון.

כ זהר ח"ג קכג, ב.

זה, חותם שירת הים, הוא שם הוי' המשיח מתחלת התורה). דווקא לאחר השלמת ה-260 שנה, השליחות העיקרית עוברת "פאזה" – שם הוי' מתעצם והולך – לכלול גם מה שאנחנו מכנים "המהפכה הרביעית"^כ, אור לגוים, ועד שיקוים היעוד של "והיה הוי' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה הוי' אחד ושמו אחד"^כ.

ב. 26 שנה חיג תמוז חלוקת חיי הבעל שם טוב

אחרי כל ההקדמה הזו נגיע לעוד ענין עיקרי בדרוש: יש שיחה של הרבי הקודם בלקוטי דיבורים^כ שרבי מנחם מענדל מויטבסק דרש את הפסוק "יודע הוי' ימי תמימם"^כ על חיי הבעש"ט:

הרה"ח רד"ץ סיפר ששמע מאביו הרה"ח הרב ר' פרץ ששמע מהחסידי הישיש ר' יעקב מהורודוק שהיה מקושר להרה"ק ר' מנחם מענדל זצ"ל, אשר שמע מכ"ק הרה"ק ר' מנחם מענדל זצ"ל, כי הבעש"ט נולד בח"י אלול תנ"ה, וסימן אותה שנה הוא נח"ת וחת"ן... הבעש"ט חי כ"ו שנה כאיש פשוט. עשר שנים למד אתו מורו ורבו הקדוש ואז נתגלה, והיה פרנס כ"ו שנה.

פעם – מספר הרה"ח הרד"ץ בשם הנ"ל – ישב הרה"ק הר' מנחם מענדל זצ"ל בסעודת יום טוב של חג השבועות, והיה בדביקות גדולה, ואחר כך פתח ואמר: "יודע ד' ימי תמימים" – אפשר לדעת את שם ד' מ"ימי תמימים" הממשיכים אלקות בעולם ומקשרים עולם עם אלקות, שבכך עושים את העולם שלם ובכך משלימים רצון האלקות. הרבי הבעש"ט חי פעמיים כ"ו ופעם אחת עשר, כ"ו השנים הראשונות הן כמספר שם הוי' הנעלם, ולכן

מ"אור המאיר לעצמו" של המוחין ל"אור המאיר לזולתו"^כ של המדות ולבושי הנפש, כאשר עיקר הדגש עובר מהעבודה הפנימית שנתבעה מהחסידים לשליחות והפצת החסידות (על ידי "חיילי בית דוד", החב"ד החדש שטבע הרבי הרש"ב^כ בעת המעבר מהנסתרות לנגלות). כיצד מתקשרים גם בתוך התקופה הזו לדחילו ורחימו של הדורות הראשונים? כאשר מתוועדים ומספרים על עבודת ה' של חסידים בדורות הקודמים – בדגש על חסידים, ולא על צדיקים, כדי שה'מוסר השכל' יהיה שייך לכל המאזינים (בניגוד לסיפורים על הרביים, שבאין-ערוך עבור הנוכחים)^כ – זוכים לטעום מעין הטעם של דחילו ורחימו, ומקבלים תוספת חיות ומרץ לעבודת "הנגלת" של הדורות האחרונים.

כאשר זוכים לחבר את ה"ה ל"וה נמשך האור העצמי של שם הוי' ב"ה גם הלאה, ובבחינת מלכות דווקא – "הוי' ימלך לעלם ועד"^כ (בגימטריא שלום; כנועד^כ, שם הוי' בפסוק

כא מושגים שנתבארו (בעיקר) בכתיבי אדמו"ר האמצעי והרה"צ ר' הלל מפאריטש. ראה פלח הרמון וירא נח, ג עמוד. וראה המשך תער"ב ד"ה "נשא את ראש" תרד"ע (עמ' חצ); שיעורים בסוד ה' ח' ג פ"ו.

כב ראה קונטרס 'כל היוצא למלחמת בית דוד' – שיחת שמח"ת תרס"א (נדפסה בלקו"ד ח"ד תשפז, ב וילך. סה"ש תש"ב עמ' 141 וילך) – ומאמר בשם זה במלכות ישראל ח"ג.

כג כך סיפר החסיד ר' ישראל אבא פליסקין ע"ה שהנחה אותו הרבי (ביחידות בשנת תשכ"ג), ש"צריך לספר סיפורים מחסידים שהיו יהודים חסידיים (חסידישע אידן), וכוונתו דוקא מחסידים לא מרביים, שכן כאשר מספרים אודות רבי נה"קס"ד שזהו ריחוק באין ערוך וכו' מה שאין כן כשמספרים מחסידים לומדים מכך וכו'.

כד שמות טו, יח.

כה ראה בספר "צפונות בתורה" על המספר 1820; מבחר שיעורי

השליחות

העיקרית עוברת 'פאזה' – שם הוי' מתעצם והולך – לכלול גם מה שאנחנו מכנים "המהפכה הרביעית", אור לגוים, ועד שיקוים היעוד של "והיה הוי' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה הוי' אחד ושמו אחד"

התבוננות ח"ג עמ' 16.

כו החל מהתוועדות כ"ד טבת ע"ה.

כז זכריה יד, ט.

כח לקו"ד ליקוט ב אות ד (עמ' 50 וילך במהדורת לשה"ק).

כט תהלים לז, יח.

תשובה^{לד}. ב"הוי" הראשון
הבעל שם טוב הוא צדיק נסתר
– כצדיק נסתר הוא גם צדיק
גמור. ב"הוי" השני הוא כבר
בעל תשובה, בחינת משיח שבא
"לאתבא צדיקא בתיובתא"^{לה}
– מחזיר בתשובה את הצדיקים
מהמהדורה הקודמת, לפני
החסידות, כולל את עצמו, כי
עליו להיות דוגמה חיה לכל.

הסברנו הרבה פעמים –
לפני הרבה שנים היו שיעור
חשובים בשכם בענין – כי בענין
ה'אינ' שיש בין כל 'יש' ל'יש'^{לו}
יש שיטות שונות של הרמב"ם
והרמב"ן (שמתבטאות בהרבה
סוגיות בתורה), ה'אינ' הוא כמו
סוד בין השמשות (בחינת קדן
זוית^{לז}), לגביו יש מחלוקת אם
יש לו משך זמן או שהוא כהרף
עין^{לח}. לפי הרמב"ן, יש מציאות
לאין – כמו לחשך^{לט} – ולפי

הרמב"ם האין בלוע בתוך שני היש'ים, ולא
תופס מקום לעצמו.

עשר שנים כאן הן כמו שיטת הרמב"ן, שיש
ממשות כזו, אבל יש הסתכלות 'מלמעלה'
שעשר השנים האלה כאילו אינן (בסוד "רבתים
אלפי שְׁנָאן"^מ – "שאינן"^{מא}). אם נוציא את
עשר השנים האלה, יש לבעש"ט נב שנים –

ב"הוי" הראשון
הבעל שם טוב
הוא צדיק נסתר –
כצדיק נסתר הוא
גם צדיק גמור.
ב"הוי" השני
הוא כבר בעל
תשובה, בחינת
משיח שבא
"לאתבא צדיקא
בתיובתא" –
מחזיר בתשובה
את הצדיקים
מהמהדורה
הקודמת, לפני
החסידות, כולל
את עצמו, כי עליו
חיה לכל

היה נסתר, כ"ו השנים האחרונות
הן כמספר שם הוי' הגלוי, ולכן
היה בהתגלות, אלא כדי שיוכל
להתגלות היה צריך להיות הסדר
של עשר ספירות, שהן עשר
השנים האמצעיות. "ונחלתם
לעולם תהיה" – בתורת
הבעש"ט נבוא לארצנו הקדושה
– ויצא בריקוד בשמחה גדולה.
חיי הצדיק הם תורה, ולא
סתם תורה אלא רזי תורה, רזין
דרזין. כך הוא הסביר את 62
השנים שחי הבעש"ט – הוי'
השנים הראשונות הן שנות
הנסתר של הבעש"ט, שהיינו
שם הוי' לפני הבריאה, "הוא
ושמו בלבד"^ל לפני עלית הרצון
לבריאת העולמות; אחד כך
י שנים שהוא למד עם אחיה
השילוני את כל התורה כולה,
מ"בראשית" עד "לעיני כל
ישראל", עשר ספירות הגנוזות

במאצילן (לאחר עלית הרצון לבריאת העולמות)
– הנושא של המשך ע"ב^{לא}, החסידות העמוקה
ביותר של הרביים; הוי' שנים של ההתגלות שלו
הן שם הוי' הגלוי, לשון מהוה תמיד (שם הוי'
של צמצום-התפשטות-המשכה-התפשטות^{לב}).

עשר השנים שבאמצע

שני שמות הוי' הם "הוי' הוי"^{לג} שלפני יג
מדות הרחמים, ואם כן העשר שנים שבאמצע הן
סוד ה"פסיק טעמא" שבין שני שמות הוי'. חז"ל
מסבירים "ה' ה'" – אני הוא קודם שיחטא
האדם ואני הוא לאחר שיחטא האדם ויעשה

ל פרקי דרבי אליעזר פ"ג.

לא רצף מאמרים מאדמו"ר הרשב"ב שמכונים על שם המאמר
הראשון "בשעה שהקדימו, תער"ב".
לב ראה תניא, אגרת התשובה פ"ד; סוד ה' לראיו ש"ב פ"ד;
שי"ב פ"ב.

לג שמות לד, ו.

לד ר"ה יז, ב (וראה רש"י עה"פ).

לה ע"פ זהר ח"ג קנג, ב. הובא בלקו"ת שמע"צ צב, ב; שה"ש ג,
סע"ב.

לו שערי אורה ד"ה "יביאו לבוש מלכות" פכ"ד ואילך, ובכ"ד.

לז מאמרי אדה"ז הקצרים מגילה ד"ה "ענין מה בין חסידי" עמ'
שדמ; פלח הרמון ד"ה "בראשית ברא" הא' ד, ב. ראה זהר ח"ג

א, ככ.

לח שבת לד, ב.

לט ראה רמב"ן לבראשית א, ב.

מ תהלים סח, יח.

מא ע"ז ג, ב.

חג הגאולה של י"ט כסלו כעבור כו שנים). אחר כך, 'אחרי פטרבורג' – עד הבריחה וההסתלקות שלו במהלכה (הסתלק בכ"ד טבת תקע"ג, אבל כבר בער"ח אלול תקע"ב ברח מליאדי וכבר לא הפיץ בגלוי) – עוד יג שנה. כלומר, נשיאות אדה"ז היא 39 שנים ("הוי' אחד"), המתחלקות ל-26 שנים עד פטרבורג – כולל שנות הקשר שלו בהתחלה לרבי אברהם המלאך ולרבי מענדלע מויטבסק – ועוד 13 שנה אחר כך. במובן הזה, אדה"ז הוא 'העתק' של הבעש"ט והמגיד ב"יודע הוי' ימי תמימם".

עד כאן, מהבעש"ט עד הסתלקות אדה"ז – בלי עשר השנים עם אחיה השילוני – מקבלים ד"פ הוי', קד שנים. נשים לב שכל השנים האלה גם חלות בלוח העברי בשנים שהן כפולות שם הוי' (סיכוי קלוש, אחד ל-26) – התגלות הבעש"ט ב-תקצד; 19 פעמים הוי'; ההסתלקות שלו ב-תקכ, 20 פעמים הוי' – וכך הלאה. תקופות של 26 שחלות בשנים שהן כפולות 26 – כמו השנה שלנו – סיכוי של 1 ל-הוי' ברבע, משהו מאוד נדיר ומכוון.

הצמח צדק הסתלק בשנת תרכ"ו, שנה וחצי אחרי שם הוי' שנגמר בסוף שנת תרכ"ד. באמת בשנה וחצי האחרונות שלו הוא היה חולה וחלוש ביותר. עוד לפני כן, מאז הסתלקות הרבנית, הוא כבר לא קבל יחידות.

הזכרנו שהמעבר בין התקופות, בשני האופנים, הוא בזמנו של הרבי הרש"ב – סביב יסוד ישיבת תומכי תמימים. יש ווארט¹ ידוע², שאחד המשכילים ראה בחור מתומכי תמימים ואמר שהרבי הרש"ב 'עצר את העולם' (כלומר, המשיך את 'העולם הישן', כנגד המודרנה שהתפשטה) ל-25 שנה, וכאשר התגלגלו הדברים לרבי הרש"ב הוא אמר 'לא לעשרים וחמש שנה, אלא לחמישים שנה ויותר...!' (ויש נוסחאות שהתבטא 'עד ביאת משיח צדקנו'). לפי המהלך

כחיי שמואל הרמתי³, שלמה המלך⁴ ועוד, אורך שנים מוכר בתורה – "הוי' הוי'" שביניהם יש אין.

כפולות 26 (ו-13) בתולדות החסידות

ההתבוננות הזו חשובה מאד, כי היא פותחת את כל תולדות החסידות, מאז והלאה, להתבוננות בכפולות של 26 שנים (או כפולות 13 שנים, החצי):

אצל הבעש"ט עצמו, הוי' השנים של ההתגלות מתחלקות לשתי חטיבות של 13 (על דרך התחלקות 260 שנה ל"עין בעין") על ידי עלית הנשמה בר"ה שנת תק"ז, בה גילה לו המשיח שיבוא "לכשיפוצו מעינותיך חוצה"⁵. עד אז גם בתוך ההתגלות גופא הכוונה הפנימית נסתרת, 'נסתר שבנגלה', ורק מאז ידועה תכלית כוונת התגלות הבעש"ט, 'נגלה שבנגלה' (קדימת הנסתר לנגלה, בכלל ובתוך הנגלה בפרט, היא גופא קדימת עין שמאל, שענינה גבורה והסתה, לעין ימין, כפשוט).

מיד אחרי הסתלקות הבעש"ט היו 13 שנות נשיאות המגיד. כלומר, הנשיאות הגלויה של הבעש"ט והמגיד היא יחד "הוי' אחד" – סוד "שלם וחצי"⁶, כו ו-יג. יסוד עיקרי בתורת המגיד הוא דרשת יג מדות שהתורה נדרשת בהן בחיבור ל-יג מדות הרחמים⁷, שייך לנשיאות שלו יג שנה אחרי הבעש"ט, כנגד יג מדות הרחמים שבאות אחרי "הוי' הוי'" (כשיטת הזהר והאר"⁸).

אחר כך יש עוד כו שנה של אדמו"ר הזקן – מתקל"ג (הסתלקות המגיד) עד תקנ"ט, המאסר והגאולה (לפני הסתלקות המגיד ב"ט כסלו הוא קרא לתלמידו החביב, אדמו"ר הזקן, ואמר לו "היינט איז אונזער יום טוב" – כך ניבא לו את

מב תענית ה, ב. חשבון השנים מבואר בזבחים קיח, ב.

מג סדר הדורות ב' אלפים תתק"ב.

מד כש"ט (קה"ת) א.

מה ראה אמרי שפר (לרבי אברהם אבולעפיא) ח"ג; שכינה ביניהם פ"א אות ד (עמ' צד ואילך).

מו אור תורה מהרב המגיד פרשת בהעלתך אות קלז.

מז ע"ח ש"ג (א"א) פ"ט.

מח ראה רשימות דברים (חטריק) מערכת הרבי הרש"ב אות לט וימי תמימים ח"א עמ' 486 (ובמקומות אחרים בנוסחים שונים מעט).

הבעש"ט, ועוד כמה ימים נגיע ל-הוי' שנים מאז ג' תמוז. כלומר, ג' תמוז הוא גם בדיוק – לא בערך, כמו הצ"צ – כפולה של הוי' בסדרים האלה. אם מתחילים מלידת הבעש"ט עד היום – ומוציאים את עשר השנים של ה'איך' – משלימים השנה 312 שנה, כל יב צירופי הוי' (בגימטריא חדש, רמז להמובא לעיל – בהערה ה – שמעתה מתחיל "סדר חדש").

אם מונים מהתגלות הבעש"ט, בשנת תצ"ד, שנת תשנ"ד (ג' תמוז תשנ"ד) היא בדיוק 260 שנה. 260 שנה – עם כל המשמעות – היא או מהתגלות הבעש"ט עד ג' תמוז תשנ"ד או מהסתלקות הבעש"ט עד היום. ציון הדרך, שכל חב"דניק צריך לחשוב – 260 לבעש"ט משבועות, אבל 26 מהרבי (דור העשירי שלנו^א, המשך דור התשיעי של הרבי,

כאשר העשירי "לית לה מגרמה כלום"^ב אלא מה שמקבלת מהתשיעי) – נגמר עוד כמה ימים. רבי מנחם מענדל מויטבסק ראה כל זאת מראש ברוח הקדש ודרש את הדרוש של "יודע הוי' ימי תמימים".

אם נחשב מהתגלות הבעש"ט, התגלות דרך החסידות, השלמות של י פעמים הוי' היא גילוי שם הוי' בעשר הספירות, עד למלכות הוי'. דרך הבעש"ט מגלה כי מלכות הוי' כולה חסד ורחמים – בסוד שם הוי', שם הרחמים. שם הוי' הוא גם שם העצם, כאשר מטרת כל דרך החסידות היא גילוי העצם^ג, עד לתכלית

בשנת תשכ"ח,
התחילה תקופה
חדשה בפעילות
הרבי - עשרת
המבצעים
והמלחמה על
שלמות הארץ.
בר"ה באותה
שנה דרש הרבי
את ד"ה "והיה
ביום ההוא יתקע
בשופר גדול",
שנושאו בפשטות
שופר גדול של
משיח, קיבוץ
גלויות והתעוררות
נשמות נדחות
בקצווי תבל (רמז
גם למה שעתיד
להיות 'המהפכה
הרביעית')

כאן נסביר ששניהם התבטאו – בלא-מודע (המשכיל) או במודע (הרבי) – ל'עיגול' של 26 שנה (תקופה אחת) או 52 שנה (שתי תקופות, כפי שהדגיש הרבי 'חמישים שנה ויותר').

גם בתוך נשיאות הרבי הריי"צ, בשנת תש"ב – זך פעמים הוי' לימות עולם – יש שינוי משמעותי, כאשר הרבי הריי"צ מינה את חתנו, הרבי (שניצל מעמק הבכא האירופאי והגיע לארצות הברית חדשים ספורים קודם לכן), לאחראי על מוסדות חב"ד (מחנה ישראל, מרכז לעניני חינוך וקה"ת). בכך בעצם התחילה, בהעלם שישנו במציאות, נשיאותו-הנהגתו של הרבי.

עוד הוי' שנים לאחר מכן^ד, בשנת תשכ"ח, התחילה תקופה חדשה בפעילות הרבי – עשרת המבצעים (שהחלו במבצע תפילין, בקשר למלחמת ששת

הימים) והמלחמה על שלמות הארץ (בעקבות הנצחון במלחמת ששת הימים). בר"ה באותה שנה – בו זכיתי להיות אצל הרבי – דרש הרבי (לראשונה) את ד"ה "והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול"^ה, שנושאו בפשטות שופר גדול של משיח, קיבוץ גלויות והתעוררות נשמות נדחות בקצווי תבל (רמז גם למה שעתיד להיות 'המהפכה הרביעית').

הוי' שנים מ'ג' תמוז תשנ"ד

כל זה מביא למה שהכי חשוב לעניננו: יוצא ש-ג' תמוז תשנ"ד הוא ט"פ הוי' מהסתלקות

א נא מאמר ד"ה "באתי לגני" י"א שבט תשמ"ח אות יב.
ב זהר ח"ג קפ. ב.

ג עצם ראשי תבות עניצדיק מלך - סדר של חש"מל, נג

ד מט המתחלקות ל"ח של 'חש' (בנשיאות הרבי הריי"צ) ו'חי של 'מל' (בנשיאות הרבי).

ה סה"מ מלוקט ח"ו עמ' ג ואילך.

הו' ימלך לעלם ועד"ג – כאשר עבודתנו היא לפרסם את מלכות הו' בעולם (ובפרט מאן והלאה להיות "אור לגוים" כנ"ל; כעת הגענו לסוף סדר התפלה, ל"עלינו לשבח" – "יכירו וידעו כל יושבי תבל כי לך תכרע כל ברך תשבע כל לשון...").

עד כאן חומר למחשבה.

נד נוסח התפלה (שילוב של תהלים י, טז; דה"א טז, לא; שמות טו, יח).

הגילוי בדרך חסידות חב"ד. לפי זה, העבודה ב- הו' השנים האחרונות (מג' תמוז תשנ"ד ועד ג' תמוז תש"פ) היא כבר הגילוי של שם הו' בתוך העולמות המוגבלים בזמן ומקום (למטה ממלכות דאצילות) – "הו' מלך, הו' מלך, הו' מלך,

הכנעה (של הענו) הבדלה (של הצדיק הנבדל, שומר הברית) המתקה (בגילוי של המלך) – הסדר של התגלות מלך המשיח. ענו צדיק מלך בגימטריא 420 – היהלם של 20, סוד יחוד יעקב רחל, העולה יהודה (שבת המלכות) פעמים דוד ("דוד מלך ישראל חי וקים" שהוא הוא "דוד מלכא משיחא").

הְלוֹמֵד עַל מְנַת לַעֲשׂוֹת | צידה לדרך

- ♦ 260 שנה מהסתלקות הבעש"ט מתחלקות לשתי תקופות, כפי שהעידו צדיקים, והן יכולות להתחלק חצי-חצי או ל-150 (י"פ יח) ו-110 (י"פ וה).
- ♦ בשתי החלוקות, המעבר חל בתקופת נשיאותו של הרבי הרש"ב, סביב הקמת ישיבת תומכי תמימים, בה פעל הרבי הרש"ב להלביש-להמשיך את התקופה הראשונה בתוך התקופה השנייה.
- ♦ החלוקה ל-130 ו-130 היא בסוד "עין בעין" – עין שמאל, הבקורתית, היא יסוד השפלות והבקורת העצמית הנוקבת של החסידות בדורות הראשונים; עין ימין, מלאת האהבה, היא האהבה לכל אשר בשם ישראל יכונה – היסוד שמלווה את החסידות גם בדורות המאוחרים והחלושים (בהם הבקורת העצמית הנוקבת נשאר רק כ'ירושה' עצמית של החסידים, והעיקר הוא החסד והאהבה).
- ♦ החלוקה ל-150 ו-110 היא חלוקה ל"הנסתרת להו' אלהינו", עבודת ה' במח ובלב, בדחילו ורחימו, בדורות הראשונים, ול"הנגלת לנו ולבנינו" בתורת החסידות ומנהגיה ובעבודת השליחות בדורות האחרונים.
- ♦ על ידי סיפורים אודות החסידים הראשונים ניתן לטעום מהאהבה והיראה של הדורות הראשונים.
- ♦ לאחר "עין בעין" שנות חסידות זוכים לראיה "בשוב הו' ציון" והשליחות היא לגלות את מלכות ה' בעולם כולו.
- ♦ "יודע הו' ימי תמימם" – ההתבוננות בחיי הצדיקים חושפת רזין דרזין דאורייתא.
- ♦ ב-הו' שנותיו הראשונות היה הבעש"ט צדיק גמור (ונסתר) ובהו' שנותיו האחרונות היה בעל תשובה שבא להחזיר בתשובה את כל הצדיקים.
- ♦ 260 שנה מהתגלות הבעש"ט הן החדרת דרך החסידות שהיא "דרך הו'" – דרך האהבה והרחמים, דרך גילוי העצם – בעשר הספירות. הו' השנים מ-ג' תמוז תשנ"ד הן גילוי מלכות הו' בעולם התחתון, בזמן ומקום, ומכאן ואילך העבודה להנחיל תודעה זו לעולם כולו – "המהפכה הרביעית".

נקודות ציון בתולדות החסידות

נח"ת – הולדת הבעש"ט	26
תפ"ד – התחלת הלימוד עם אחיה השילוני	10
תצ"ד (יט פעמים הוי') – התגלות הבעש"ט	13
תק"ז (ג"פ יג ברבוע) – עלית הנשמה	13
תק"כ (כ פעמים הוי') – הסתלקות הבעש"ט	13
תקל"ג – הסתלקות המגיד	26
תקנ"ט – גאולת י"ט כסלו	13
תקע"ב (כב פעמים הוי') – הבריחה מנפוליאון (שהובילה להסתלקות אדה"ז)	26-26
תרכ"ד (כד פעמים הוי') – חולשת הצמח-צדק	26
תר"נ (כה פעמים הוי') – אמצע נשיאות הרבי הרש"ב	26-26
תש"ב (זך פעמים הוי') – מינוי הרבי על מוסדות חב"ד	26
תשכ"ח (כח פעמים הוי') – המבצעים והמאבק על שלמות הארץ	26
תשנ"ד (כט פעמים הוי') – ג' תמוז	26
תש"פ (ל פעמים הוי')	26

סוד הנסירה ביג' תמוז

קיצור מהלך השיעור

בשבע ברכות לנכדתו העמיק הרב בפרק **פד** ופרק **קלט** בתהלים, שפסוקי הפתיחה שלהם שוים לגימטריא של שמות **החתן והכלה**. מתוך אריכות הדברים מודפס כאן הביאור על הפסוק **"אחור וקדם צרתני" בפרק קלט - פסוק השייך לסוד הנסירה**, כפי שהרכיב חבאר באריכות. ההסבר הפנימי של הדברים נוגע לחתן וכלה וגם עולה ממנו הסתכלות מחודשת – על מה שהתחולל בג' תמוז, שיחול השבוע. כאן הובאה נקודת הדברים בקיצור, וברשימת התפוצה – אליה נרשמים בדוא"ל itiel@pnimi.org.il – ניתן לקבל את הדברים באופן מורחב יותר בע"ה.

סוד הנסירה בפרק קלט

מאן דאמר "דו פרצופין נבראו"^א. ביחס לבריאת אדם וחווה יש מחלוקת בגמרא: "ויבן הוי' אלהים את הצלע"^ב רב ושמואל חד אמר פרצוף וחד אמר זנב". בהמשך הגמרא רוב ההוכחות כמאן דאמר פרצוף (רק שמ"ד זנב כל פעם מתרק לשיטתו), וראשית הלימוד היא מהפסוק הזה – "אחור וקדם צרתני", פסוק מובהק של בריאת האדם. האדם נברא דו־פרצופין ונצרכת נסירה ביניהם. אגב, רש"י שם משתמש במלה מאד מענינת – המלה נסירה לא מופיעה בגמרא, ורש"י כותב שה' ברא את אדם עם פרצוף מלפניו ופרצוף מאחוריו ו"צלחו לשנים" – לשון בקיעה וחיתוך.

על פרק קלט בתהלים כותב האבן עזרא "זה המזמור נכבד מאוד בדרכי השם ואין באלה החמשה ספרים מזמור כמוהו וכפי בינת אדם בדרכי השם ודרכי הנשמה יתבונן בטעמיו ועתה אפרשנו בדרך קצרה בע"ה".

אחד הפסוקים החשובים בפרק – שגם הרבי מדבר עליו הרבה, בכמה מאמרים^א – הוא "אחור וקדם צרתני ותשת עלי כפכה"^ב. בגמרא "אחור וקדם צרתני" היינו המקור העיקרי של

נרשם ע"י איתיאל גלעדי. לא מוגה. מתוך שבע ברכות לשינאור זלמן ושטערנא שרה יחי' דיקשטיין. י"ט סיון תש"פ - כפ"ח.
א הביאורים דלקמן מובאים מהמאמרים ב"תהלות מנחם" עה"פ - וש"נ.
ב פסוק ה.

ג ברכות סא, א.
ד בראשית ב, כב.

בתנועה של "רצוא" כלפי מעלה, כמו נדב ואביהוא, "רצוא" בלי "שוב". דינים הם "רצוא" בלי "שוב". לכן צריך לחתוך אותם, לנסר אותם – לצלוח אותם, בלשון רש"י – בשביל שיוכלו להוליד. הולדה היא "לא תהו בראה לשבת יצרה"^א – "שוב", "אם רץ לבך שוב לאחד"^ב. זהו ישובו של עולם, שליחות – שליחות היא "שוב".

שמענו קודם³ שכאשר יש שליחות אפשר להכנס לגוב האריות, למקום מסוכן מבחינה רוחנית, ולהצליח – כשכל מה שיש מסביר 'לא נגע ולא פגע'. אם אתה פוחד מהסביבה, אם אינך שליח של הרבי, אתה ב"רצוא" – אתה פוחד ורק שואף כלפי מעלה, לא מסוגל לרדת ולהתמודד עם המטה. כתוב שמי שעושה את הנסירה – ה'מסור' של הנסירה – הוא חסד עליון. כמו הוראה של הרבי לצאת לשליחות (מתוך חסד ואהבת ישראל) – הוא עושה את הנסירה, ואז אתה מסוגל אחר כך לרדת.

"גורעין ומוסיפין ודורשין"

שוב, הפשט לפי האריז"ל בסוד הנסירה הוא שהזכר מוסר את הדינים לנקבה, אבל דווקא במאמרי דא"ח נשמע הפוך: הרבי מביא מהמגיד¹, שסוד הנסירה רמוז בחז"ל במדה שהתורה נדרשת בה "גורעין ומוסיפין ודורשין"². הלימוד הוא מ"ולקח מדם הפר"³ שלומדים "דם מהפר" (צריכים לקבל את הדם ישירות מהפר, ואם נשפך הדם ואספו אותו מהרצפה הוא פסול). הוא מסביר שסוד הנסירה בעבודה הוא ש"גורעין" מהנפש הבהמית ו"מוסיפין" את הבירורים של הנפש הבהמית לנפש האלקית

שרש צלח הוא גם לשון הצלחה (בגימטריא מנחם) – "ברכה והצלחה" להצלחה בחיתוך, בבקיעה, בפעולת הנסירה.

ריחוק לשם קירוב

סוד הנסירה הוא ריחוק לשם קירוב. בקיצור, על הפסוק "אז תשמח בתולה במחול"⁴ מפרש הבעל שם טוב⁵ שעיקר השמחה, ה"מחול", הוא רגל בפנים רגל בחוץ – כך רוקדים, קירוב וריחוק, כמו מחזור האשה. זו ספירלה, לא סטטי אלא דינמי, כל ריחוק הוא בשביל קירוב במדרגה יותר גבוהה. כל החיים של בני זוג הם ריקוד של עליה, ספירלה⁶.

נסירה אחת התחוללה כשנולדתם – בשרש הייתם אחד ובלידה נפרדתם זה מזו לבערך 20 שנה, בהן לא הכרתם. זו נסירה אחת, שאחריה מכירים ומתקרבים. אבל כל פעם יש שוב ושוב נסירה והתקרבות.

הנסירה – מעבר מ"רצוא" ל"שוב"

בדרך כלל בקבלה אומרים שהזכר צריך לתת לנקבה את כל הדינים שלו והוא נשאר כולו חסדים⁷ – אחר כך חותכים ביניהם והיא חוזרת מאחור באחור לפנים בפנים, ואז ביחוד יש כח בחסד ואהבה שלו להמתיק את כל הדינים שלה. אבל כל זמן שיש דינים בשניהם – הם לא מסתכלים אחד על השני, "לא אשגחן אפיין באפיין", לא ב"מתקלא" (איוון ושיווי משקל של עולם התיקון), כפי שפותח ספרא דצניעותא⁸. לשם כך צריך נסירה.

הרבי מביא מאדמו"ר האמצעי⁹ שלפני הנסירה, הביטוי של הדין בשניהם הוא ששניהם

ה ירמיה לא, יב.

ו הוספות לכש"ט (קה"ת, הוצאה שלישית) אות נד.

ז ראה ברית הנישואין מאמר "טהרת המשפחה" עמ' פה.

ח פ"ע"ח שער ר"ה פ"א: "וענין הנסירה הוא, ליתן לה כל הדינים, וישאר הוא כולו רחמים, וצריך למתק דיניה בכמה מיתוקים כאשר נבאר למטה".

ט זהר ח"ב קע"ב.

י סידור עם דא"ח שער התקיעות רמז, ד.

יא ישעיה מה, יח.

יב תניא פ"ג (ע"פ ספר יצירה פ"א מ"ח).

יג בדברי אבי החתן, וראה בהתוועדות משבת שבע ברכות (נדפסה לקמן).

יד אור תורה (קה"ת, הוצאה שניה) על תהלים אות רסב.

טו יומא מח, א.

טז ויקרא טז, יד.

כלי לאלקות" (כ)²⁰ – הוא הפוך. בשרש הזכר נותן לנקבה ולמטה הנקבה נותנת לזכר. אם מציירים בזוג, בשרש למעלה הוא נותן, הוא מבדיל ממנו את הדינים, והדבר פועל, בר־זמנית, שלמטה – בגוף, במציאות – היא מוסרת את הניצוצות הטובים שבה אליו ורצה יחד איתו (ונונתת גם בו כח לרוץ) אל ה' ולממש את רצון ה' בעולם.

לנסר את הכותל המשותף

הביטוי בקבלה הוא שבתחלה, לפני הנסירה, היה "כותל אחד לשניהם" (כ). אנחנו מכירים שהולכים להתפלל בכותל, "הנה זה עומד אחד כתלנו" (כ), אבל בספרי הקבלה כשאומרים כותל חושבים על הביטוי "כותל אחד לשניהם" – הכותל המשותף של שני הפרצופים המחוברים אחור באחור, שאותו צריך לנסר.

הרבי המהר"ש אומר²¹ – והרבי מזכיר במאמר – שמצב הדו־פרצופין בהתחלה הוא כמו חיבור בין רב ותלמיד כאשר הרב מצמצם את השכל שלו כדי לתקשר עם התלמיד דרך משל. הוא אומר ווארט יפה – הרב לא יכול להסביר את עצם הענין, עמוק מדי, עלול לשבור את הכלים של התלמיד. לכן הוא רק מספר לו משלים, כמו הרבה צדיקים או רבנים גדולים, שהכל משלים – אפילו שיחת חולין של תלמידי חכמים. הווארט הוא שכל זמן שהתקשורת היא באמצעות משלים, בעצם השכלים של הרב והתלמיד שוים – אין הפלאה, אין דיחוק. אדרבא – הוא לא כותב זאת, אבל אפשר להוסיף – יתכן שהתלמיד מתמצא בעלמא דין יותר מהרב ולכן מבין את נושא המשל עוד יותר טוב מהרב. כשהרב מדבר עם התלמיד במשלים הוא יורד לרמת התלמיד ומשתווה עמו – לא ניכר הדיחוק ביניהם. אחריו בא הרבי

שיהיה "משכני אחריו נרוצה"²², ששתי הנפשות ירוצו יחד אחרי ה' (ריצה שהיא דווקא מכחות התהו של הנפש הבהמית)²³.

אחר כך הוא אומר ש"דורשין" זו מדרגה עוד יותר גבוהה, על דרך "ודרשת היטב"²⁴ – לדרוש אחרי דקות הרע (מה שנקרא לפעמים בחסידות "העלם הרע"), שמגיעים ללא־מודע, לתת־מודע, והדבר מתבטא ב"צעק לבם אל אדני"²⁵, בצעקה פתאומית שיש בה רעותא דלבא וגילוי היחידה שבנפש, מכחה הכל מתהפך. כמו "חיל בלע ויקאנו" ואז "מבטנו יִשְׁנו אל־כֶּסֶף", "יִשְׁנו אל־כֶּסֶף", "יִשְׁנו אל־כֶּסֶף" לרשת את "ידי עשו"²⁶ ממש ולהפוך אותו עצמו, ולא רק להוציא ממנו את הניצוצות שבלע – שתי בחינות בידור, שהשניה היא המתקה גמורה, אתהפכא גמורה.

מי מוסר לחי? אצילות ובי"ע

יצא, אם כן, שה"גורעין ומוסיפין" בסוד הנסירה יכול להתפרש בשני כיוונים: לפי פשט האריו"ל – גורעין את הדינים מהזכר (שמקביל לנפש האלוקית, שם מה) ונותנים לנוקבא (שמקבילה לנפש הבהמית, שם בן, בגימטריא בהמה), ואילו לפי החסידות גורעין מהנפש הבהמית את המותרות, עבודת "אתכפיא", ונותנים את הבידורים לנפש האלוקית. לכאורה יש כאן ממש דבר והיפוכו, שבקבלה כתוב שהמסירה מהזכר לנקבה ובחסידות כתוב שהיא מהנקבה לזכר – איך אפשר ליישב? אפשר להסביר שבאצילות הוא אכן נותן את הדינים ואז חוזרים פנים בפנים והכל נמתק. אבל ההסבר ההפוך הוא למטה, לא באצילות, בבי"ע ואף בעולם הזה הגשמי ממש. יכול להיות 'בו זמנית', שלמעלה באלקות הוא באופן אחד ולמטה (המקום בו העבודה היא "לעשות הגשמי

כג "היום יום" י"ז סיון - יום החתונה - שהתבאר בהמשך ההתוועדות.

כד פע"ח שער ר"ה פ"א וספ"ב.

כה שה"ש ב, ט.

כו ד"ה 'להבין ענין עשרה עומקים' תרכ"ז (סה"מ תרכ"ז עמ' רלו ואילך).

יז שה"ש א, ד.

יח ראה לקו"ת ויקרא ב, ד.

יט דברים יג, טו.

כ איכה ב, יח.

כא איוב כ, טו.

כב בראשית כז, כב.

"עולה עמו ואינה יורדת"^ל, צריך כל הזמן להעלות אותה יותר ויותר עמו יחד. צריך להיות ריחוק של הפלאה – לא פנימי, קצת דומה להסבר במאמר החתונה על כיסוי פני הכלה והמשכת המקיף, ממקום מאד גבוה, כדי שבסוף תהיה השפעה פנימית. שוב, הריחוק הוא לשם קירוב.

ג' תמוז – גילוי הפלאה

כך אפשר להבין יותר את ענין ג' תמוז: כל זמן שרואים את הרב בגוף בכך הוא משתנה עם התלמיד, שני בני אדם. הפעולה ב'ג' תמוז היא שפתאום הרב חוזר לעצמו, ואז הוא נמצא בהפלאה גמורה – זהו מעין ריחוק, אבל הריחוק הזה הוא הקירוב של עצמותו של הרב לתלמיד (מצד הרב).

[שאלה: קצת כמו המשל של רבי הלל ל"ג' דפורענותא?]^א שם אלו שלבים שונים מצד הרב – הוא באמת מסתלק בשביל הגילוי העיתידי (שאו יחזור להאיר לתלמידים את האור החדש שהשיג), ובינתיים התלמידים נשארים מסכנים (ללא יכולת להתקרב לרב), אבל כאן הווארט הוא שמיד אפשר לקבל את גילוי הפלאה של הרב – רק צריך לעלות עוד מדרגה אחת בשווינדל טרעפ. כלומר, מצד הרב הוא אכן כל הזמן בתנועה של התגלות, ורק דורשים השתדלות־מה מצד התלמיד להתעלות מעט לקראת הרב במצבו החדש.

[שאלה: מה המשמעות שהרב מגלה את הפלאה שלו?] גם כשרבי חי בגוף ורואים אותו – יש זמנים שהוא מגלה את הפלאה שלו. נמחיש על ידי סיפור: המגיד למד אצל הפני יהושע ואחרי שהוא נסע פעם ראשונה לבעל שם טוב הוא היה פעם אחרונה אצל הפני יהושע. עד שהוא לא נסע לבעש"ט, כל פעם אחרי שהיו מתפללים בתורה היו בסוף משתעשעים בדיבור כנגד הבעש"ט, אך כעת לא. הפני יהושע שאל את המגיד – מה עם ה'מנה אחרונה'? הוא ענה

הרש"ב וממשיך עוד שלב^ב, ואומר ש"כותל אחד לשניהם" הוא כמו רבי בחיידר, שמלמד את התלמידים אלף־בית – המוחין של הרב בקריאת האותיות והמוחין של התלמיד באותה רמה, אין הבדל ביניהם.

הכותל הזה הוא הנה"י של המשפיע – חלק המוטבע של המשפיע, שם הם אחד. ברגע שהם משתחררים, שיש נסירה, המשפיע יכול לגלות את עצם החג"ת שלו ואת החב"ד שלו ואת הכתר שלו. כל זמן שהם דו־פרצופין הקשר שלהם הוא מוטבע במוטבע, ובמוטבע הם שווים. בארבע הדרגות של עלית המלכות, הנוקבא, "אחתי רעיתי יונתי תמתי"^{כח} "כותל אחד" היינו "אחתי" – אין זיווג בין אח ואחות. "רעיתי" כבר אשתי, יש זיווג. בכינוי "אחתי" יש חבה מיוחדת, וזכרון שהיינו אחד, אבל במדרגה זו אין זיווג. לכן צריך לנסר את הכותל המשותף, את המצב בו הרב והתלמיד שוים, והרב צריך לגלות את הפלאה האמתית שלו ביחס לתלמיד.

ריחוק בשביל גילוי הפלאה

הוספנו על ההסבר של הרבי את דימוי סוד הנסירה ל"אז תשמח בתולה במחול", עם ביאור הבעש"ט, כדי להדגיש שריחוק הוא לשם קירוב – "מרחוק הוי' נראה לי"^{כט}. לפני שהיה רחוק לא ראיתי אותו בכלל, כי היינו אחר באחור. רק "מרחוק הוי' נראה לי", ואז יש בסוף עוד קירוב. כל פעם, בשביל לעלות בספירלה – השווינדל־טרעפ של הבעל שם טוב – צריך להתרחק. איפה נמצאת התנועה הזו במשל של רב ותלמיד? כדי שהרב יוכל להתגלות כלפי התלמיד בהפלאה (מלה שהוא לא משתמש בה) – כל הזמן הקשר היה שהרב מצמצם את עצמו בשביל להשתוות, לא להיות מופלא, לא להיות באין ערוך. אם הוא באין ערוך הוא לא יכול להשפיע, ישבור את הכלים. צריך את שניהם – חתונה היא

כז סה"מ עת"ר עמ' נב.

כח שה"ש ה.ב.

כט ירמיה לא.ב.

התקשרות מעוררת

קיצור מהלך השיעור

בשבת שבע ברכות לנכדת הרב הסבו בני המשפחות ל**התוועדות חסידיים פנימית**, **חריפה ועסיסית**. הרב הסביר כיצד האמור ברחב הזונה – "כל האומר רחב רחב מיד נקרי" – התבטא למעליותא בנישואין בין יהושע לרחב. את התופעה הזו, שחסידיים בדורות הקודמים קשרו להתפעלות של חסיד כשהוא מזכיר בפיו את איך-סוף ב"ה, הסביר הרב גם ביחס **האהבה של חסיד לרבי שלו**, תוך הסבר כיצד חלק מתהליך הגאולה הוא הפיכת כל התעוררות של "מיד נקרי" לכח פועל ומוליד במציאות.

טוב פעמים **חיה** ואומר "טובה הארץ מאד מאד"¹) ו"רחבה" מצד רחב (וביחד, **יהושע בן נון** ועוד **רחב הזונה**, עולים **ארץ ישראל**). ליהושע ורחב נולדו רק בנות. לפי הכלל "איש מזריע תחלה יולדת נקבה"² מתברר שיהושע ביחס לרחב היה תמיד "איש מזריע תחלה". מדוע? כשחזו³ ל משבחים את יפיה של רחב הם אומרים כי "כל האומר רחב רחב מיד נקרי" ומציינים כי המדובר הוא "ביודעה ומכירה". יהושע, בעלה של רחב, הוא ה"יודעה ומכירה" יותר מכל אחד אחר – שהרי גם ידיעה וגם הכרה הן לשונות נישואין ("והאדם ידע את חוה

השידוך של יהושע ורחב

קראתי השבת את ההפטרה, המספרת על המרגלים ששלח יהושע, על העזרה שקבלו מרחב הזונה ועל ההבטחה שלהם להציל את חייה ואת חיי משפחתה. חז"ל מלמדים⁴ כי בסופו של דבר יהושע בן נון נשא את רחב. אנחנו תמיד מסבירים⁵ שזהו הסוד של הביטוי "ארץ טובה ורחבה" בברכה השנייה בברכת המזון, אותה תקן יהושע⁶ – הארץ "טובה" מצד **יהושע** (העולה

נרשם ע"י איתאל גלעדי מחזרה טלפונית של הרב. לא מוגה. שבת שבע ברכות שניאור זלמן ושטערנא שרה יחי' דיקשטיין. כ"א סיון תש"פ - כ"ח.

א מגלה יד, ב.

ב ראה גם מלכות ישראל ח"א נאמר "נקודה, קו, שטח" פ"ב ושיעור כ"ג ניסן ע"ח.

ג ברכות מח, ב.

ד במדבר יד, ז.

ה ברכות ט, א; נדה לא, א.

ו מגלה טו, א. תענית ה, ב.

בדורות הראשונים הסתובבו ברחובות וילנה וצעקו 'אין סוף' מתוך התלהבות ויציאה מן הכלים (שהוסיפה, מן הסתם, להתנגדות לחסידות אצל מי שלא זכה להיות "יודעה ומכירה" ביחס לאין סוף), ותופעות דומות היו גם אצל חסידי קוצק (שצעקו "אין עוד מלבדו"¹¹). אגב, מימי הרבי הרש"ב (בימיו התרחש מעבר בין שתי התקופות להן ניתן לחלק את כל תולדות החסידות¹²) – שהעמיק מאד בביאור המדרגות העליונות בחסידות, והדגיש ש'אין סוף' הוא רק התפשטות (שיש לה תחלה) מן העצם¹³ – אותה התפעלות-חסידית עברה מהביטוי 'אין סוף' למלה העמוקה יותר 'עצמות', שהיא ה'שיא' בכל מאמרי החסידות ממנו ואילך, גם ובעיקר במאמרי הרבי.

התקשרות של חסיד לרבי

את אותה התפעלות והתעוררות של "כל האומר רחב רחב מיד נקרי" מתאים לצייר גם בהתקשרות בין חסיד לרבי (כמתאים ליהושע בן נון, החסיד ב"ה הידיעה של הרבי ב"ה הידיעה, משה רבינו – "נער לא ימיש מתוך האהל"¹⁴ הנאמן לרבו ומקנא לו¹⁵). הרבי הרי"צ מסביר¹⁶ שההתקשרות בין רבי וחסיד היא קודם כל יחס עמוק של אהבה – החסיד פשוט מתאהב ברבי, כמו שבחורה מתאהבת בבחור. רבי אייזיק מהומיל אף התבטא¹⁷ שאם שלמה המלך היה מכיר את עומק האהבה וההתקשרות בין חסיד לרבי היה כותב את שיר השירים על המשל הזה, ולא על המשל

אשתו¹⁸ ו"מדוע מצאתי חן בעיניך להכירני"¹⁹ – וממילא התקיים אצלו "מיד נקרי", "איש מזריע תחלה", והוא זכה, למעליותא, להוליד מרחב רק בנות (בנות מיוחדות, שמהן נולדו "שמונה נביאים והם כהנים"²⁰ – מה שהתאפשר לצאצאי יהושע, משבט אפרים, דווקא בזכות היחוס דרך הבנות, כמובן).

לצעק 'אין סוף' ברחוב

הבעל שם טוב אומר שיש לעבוד את ה' ב'אבר חי'²¹ – בהתעוררות שיש בה כח הולדה – ולכן אצל חסידים השתמשו במאמר חז"ל על רחב כתיאור לחויה של חסיד אמתי בעבודת ה'. ברמ"ח אותיות²² – קובץ פתגמים חסידיים חריפים שנשמעו מפי המשפיע רש"ג אסתרמן – מסופר כיצד חסיד בשם ר' נטע'לה אמר פעם כטוב לבו בהתעוררות כי לא היה מחליף אמירת 'אין סוף' בפה פעם אחת תמורת כל עושרו של עשיר העיירה, ר' איצע'לה. הרש"ג הסביר זאת על דרך מאמר חז"ל "כל האומר רחב רחב מיד נקרי... בידעה ומכירה" – החסיד, המעמיק והמתבונן, יודע ומכיר מהי משמעות הביטוי 'אין סוף', ולכן הוא מגיע להתעוררות בעצם הזכרת המושג 'אין סוף' בפיו (והתעוררות זו, "מיד נקרי", יקרה בעיניו יותר מכל הון דעלמא)²³. כך מסופר שחסידי חב"ד

חסידי חב"ד
בדורות הראשונים
הסתובבו
ברחובות וילנה
וצעקו 'אין סוף'
מתוך התלהבות
ויציאה מן הכלים

ז בראשית ד, א.

ח רות ב, י; וראה רות רבה ה, ב (שם נמנו עשרה נביאים כהנים, בנוסף לחולדה הנביאה).

ט מגלה שם ורות רבה ב, א.

י יש אף משהו 'עצמי' ביוחס כזה, כדברי אדמו"ר הזקן לנכדו אדמו"ר הצמח צדק בחזון לילה בתוך השלשים להסתלקות: "איש מזריע תחלה יולדת נקבה – זהו אמך. אשה מזרעת תחלה יולדת זכר – זהו אתה" (לוח "היום יום" כ"ח אייר).

יא כש"ט (קה"ת) טז. וראה שיעור יח אדר"ג ע"ט (נדפס ב'אביט'ה" בא ש"ז).

יב רמ"ח אותיות ל.

יג ורמז נאה: "מיד נקרי" עולה אין סוף אין סוף (על דרך "רחב רחב")!

יד דברים ד, לה.

טו ראה באריכות שיעור שבועות ש"ז – נדפס לעיל בחוברת.

טז ראה בד"ה "כי תצא למלחמה" תער"ב ובכ"ד.

יז שמות לג, יא.

יח במדבר יא, כט.

יט לקוטי דבורים ח"א עמ' 88.

כ לקוטי דיבורים ח"ה עמ' 1085 (במהדורת לשה"ק).

התמימים,

שעסקו במבצע
תפילין כשעתיים,
היו כה טרודים
בהשפעה שלא
שמו לב לחנות
הלא־צנועה,
שבילטה מיד לשני
בחורים אחרים
שהגיעו למקום
ולא היו עסוקים
בהשפעה

אחרים שהגיעו למקום ולא היו עסוקים בהשפעה. חסיד שנמצא בשליחות של הרבי – ומן הסתם מזכיר אותו בכל משפט שני... – "מיד נקרי" ולכן כל הזמן פולט־משפיע ולא קולט מהסביבה.

"הרה וילדת יחדו" – "מיד נקרי" למעליותא

על פניו, צריך עיון האם התופעה של "מיד נקרי" מוזכרת למעליותא... אמנם, הגמרא מציינת אותה בתוך התייחסות לארבע נשים יפהפיות שהן גם צדקניות^{כב} (ושוב מונה אותה בסדרה נוספת של נשים צדקניות שהיתה להן השפעה דומה בשם, בקול, בזכירה ובראייה), ובודאי יש לכך גם משמעות חיובית שגרמה לחסידים להשתמש בדימוי החרף הזה. הקרי הוא שלילי כאשר הוא הולך לבטלה, אך כאשר יש כלי רחב להתעוררות והודע נקלט ומוליד – התופעה של "מיד נקרי" היא למעליותא (ומכאן טוב טעם במהלך הגמרא, שסברה לכתחילה שכלל לא היה ליהושע זרע – כאילו כל התעוררותו לא הולידה – ומסקנתה שבנות היו לו, בזכות יכולת הקליטה הפלאית של רחב את כל ה"מיד נקרי" שלו). כך יתקיים לעתיד לבוא – "הרה וילדת יחדו"^{כג}, כאשר כל התעוררות תקלט ותעשה פרי ו"עתידה אשה שתלד בכל יום"^{כד}.

דוגמה לדבר יש בעצם הגית השם המפורש – שם הוי' ב"ה, שם העצם – ממש בדוגמת אמירת החסידים 'אין סוף' או 'עצמות': הגית השם המפורש פועלת "מיד נקרי", וההתעוררות של גילוי האלקות לא נקלטת בגדרי העולם בזמן הזה, ולכן יש איסור חמור להוציאה לבטלה. רק בבית המקדש, בברכת כהנים, מותר להזכיר את

של איש ואשה... חסיד אמתי כל הזמן חושב על הרבי, אבל כאשר הוא מזכיר אותו בפיו יש אצלו התעוררות מיוחדת – ביחס לרבי הוא "יודעה ומכירה" (גם במשמעות של נישואין, כריתת ברית של אהבה ומחויבות), וכשהוא אומר־קורא 'רבי רבי' הוא "מיד נקרי". כשאני חושב על 'ציור' של חסיד שהדבר הזה התקיים אצלו עולה בדעתי ר' ראובן דונין ע"ה.

המחותן – שגם לו יש ציור חסידי כזה... – סיפר בשבע

ברכות השבוע שנכח כאשר רב ליטאי יצא מיחידות וסיפר כי שאל את הרבי כיצד הוא לוקח על אחריותו שליחה של בחורים ואברכים למקומות של סכנה רוחנית. הרבי השיב לו שהוא מתפלא שרב בעל 'סמיכה', שלמד יו"ד כדבעי, שואל כזו שאלה – הרי כלל הוא בהלכות מליחה ש"אידי דטריד למיפלט לא בלע"^{כה}. אותו רב התפעל מכך שהרבי מיישם בחיי היום־יום כלל בהלכות כשרות, אך המחותן אמר שחסידים בעיקר צריכים ללמוד מכך שצריכים להיות בתנועה מתמדת של התקשרות לרבי ושליחות – כדי לפלוט ולהשפיע בשליחות הרבי – כי אחרת עלולים ליפול בסכנה רוחנית ולבלוע דברים שליליים מהסביבה. המחותן גם סיפר סיפור יפה להמחשה, כיצד בבחרותו עשה עם חבר מבצע תפילין בתחנה מרכזית בתל אביב, ואחרי שעתיים של מבצעים ירדו מאוטובוס שני בחורי ישיבה ומיד הסבו את תשומת הלב של התמימים לחנות מאד לא צנועה מאחורי המקום בו עמדו והציעו שישפרו את המיקום בו הם עומדים. התמימים, שעסקו במבצע תפילין כשעתיים, היו כה טרודים בהשפעה שלא שמו לב לחנות הלא־צנועה, שבילטה מיד לשני בחורים

כב עיין בן יהודע שם.
כג ירמיה לא, ז.
כד שבת ל, ב.

כא ב" (ואחריו בשאר נו"כ השו"ע) ביו"ד ס"ט עג ועוד.

וממילא "דברים היוצאים מן הלב" בהתעוררות "ונכנסים אל הלב ופועלים את פעולתם" בהולדה במציאות, ב"ארץ טובה ורחבה".

פרצוף "מיד נקרי"

לסיכום, יצא לנו שיש ארבעה דברים בהם משתמשים בדימוי של "כל האומר... מיד נקרי" (ובלבד שהוא "יודעה ומכירה") – המקור בגמרא הוא ביחס לרחב, החסידים השתמשו בכך ביחס למושג 'אין סוף', ואמרנו שבדורות המאוחרים הביטוי הוחלף ב'עצמות', וכעת הארכנו להסביר כיצד זהו גם היחס הנכון לרבי. את ארבעת הדברים אפשר להקביל לאותיות שם הוי' ב"ה": "הנסתר'ת להוי' אלהינו"^כ – אותיות י"ה – הן הכינויים לאלקות, 'עצמות' ו'אין סוף'. 'עצמות' ו'אין סוף' הם מושגים ההולכים יחד (כלשון השגור בריבוי מאמרי חסידות "עצמות א"ס"), כ"תרין ריעין דלא מתפרשין לעלמין"^{כא} – 'עצמות' היא נקודת-העצם ו'אין סוף' היינו ההתפשטות ממנה, כיחס בין ה-י ו-ה עילאה^{כב}. הזוג של "והנגלת לנו ולבנינו" הם הרבי ורחב (האותיות המשותפות של רחב ורבי הן שער רב, והאותיות השונות הן חי, סוד עבודת ה' ב'אבר חי, כנ"ל) – הרבי, שהוא גילוי אלקות בזעיר-אנפין, גילוי של "אדם העליון" ("נעשה אדם נאמר בעבורך"^{כג}), כנגד ה-ז ורחב הזונה (האשה, הקשורה לסוד הארץ ומבטאת את ההתחברות-ההענות של הארץ ליהושע הכובש אותה) כנגד המלכות, ה תתאה (כפשוט, רק ביחס ל-ה תתאה ה"מיד נקרי" הוא גברי, בעוד שבמדרגות שכנגד י-ה-ז האדם-החסיד המתפעל הוא כנוקבא המתפעלת מן האיש, דוגמת התפעלות "בנות צעדה עלי שור"^{כד} מיפיו של יוסף או בנות ישראל מיפיו

השם המפורש^{כה} – שם הוא נקלט ופועל את פעולתו לברכה בהולדה רבה, כידוע^{כז} שעיקר ברכת כהנים בכלל וברכת המקדש בפרט היא ברכת "פרו ורבו"^{כח}. אכן, לעתיד לבוא "יהיה הוי' אחד ושמו אחד"^{כט}, "כשם שאני נכתב אני נקרא"^ל – יהיה מותר להגות את השם המפורש בכל זמן ובכל מקום, משום שהדברים יקלטו ויעשו פרי ויתקיים "בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתך"^{לא} כפשוטו, בכל מקום. רבי נחמן מברסלב אמר ש"העולם אומר שמסיפורי מעשיות לא נכנסים להריון, אבל מהסיפורי מעשיות שלי נכנסים להריון"^{לב} – כשהדיבור יוצר התעוררות שמולידה, שוב אין מדובר בדברים בטלים (שהם מעין קרי), וכל סיפור של הרבי ועל הרבי מפרה ומוליד.

כשאבא של החתן ברך את החתן שיהיה טרוד רק לפלוט ולפלוט, וכך לא יקלוט שום דבר שלילי, הערנו שמכל יהודי – מכל מושפע שפוגשים ב'מבצעים' – יש דבר טוב לקלוט ("איזהו חכם? הלומד מכל אדם"^{לג} ו'כל אחד מתוקן מחברו"^{לד}). בעצם זו אותה כוונה – מי ש"מיד נקרי" כשהוא מזכיר את הרבי, ורק פולט ופולט, עלול להתעורר לבטלה בלי שהדברים נקלטים אצל הזולת (ואף מעוררים התנגדות, משום שאינם 'באופן המתקבל', כפי שגרמו הצעקות ברחובות בדורות הראשונים של החסידות). הכלל ש"חזקה לתעמולה שאינה חוזרת ריקם"^{לה} מבוסס על האמונה ש"לב ישראל חי"^{לו} – יש למקבל את המעלות וסגולות שלו, עם כלים רחבים ועם כח הולדה,

כה ראה סוטה לח, ב.

כו ראה גם במדב"ר יא, ה.

כז בראשית א, כח.

כח זכריה יד, ח.

כט ע"פ פסחים ג, א.

ל שמות כ, כא.

לא ראה חיי מהר"ן כה.

לב אבות פ"ד מ"א.

לג תניא, אגה"ק כב.

לד ראה לוח "היום יום" כו אד"ר.

לה הוספות לכש"ט (קה"ת, הוצאה שלישית) אות קסט.

לו דברים כט, כח.

לז ראה זהר ח"ג רצ, ב; זהר ח"א ככג, א.

לח ראה תניא, אגרת התשובה פ"ד; תו"א לך"ך יג, ב"ג. וברבוי מקומות.

לט פיוט "בר יוחאי".

מ בראשית מט, כב. וראה תנחומא וישב ה.

בכלים מגיעים בסופו של דבר לשבירה וטומאה, תופעה של קרי, והתכלית היא להמשיך את כל האורות בכלים, כנ"ל. כשמוסיפים כאן **רבי** ו-**רחב** מקבלים 1235, **חזה** פעמים **אדני** (האשה הראשונה ושם המלכות), וכשמוסיפים את שם **הוי'** עצמו (אליו מקביל הכל, וגם בו עצמו קיימת אותה תופעה, כנ"ל) מקבלים **יג** פעמים **מהיטבאל**, האשה (היפהפיה) המסמלת את עולם התיקון, יחוד **מה** ו-**רבן**, כנודע^{מב}, תכלית המשכת האורות דתהו (של כל מלכי התהו) בכלים דתיקון.

של שאול^{מא}). ולסיכום:

י עצמות
ה אין סוף
ו רבי
ה רחב

והרמזים: **"עצמות"** בגימטריא **"ויאמר אלהים יהי אור ויהי"** ו**"אין סוף"** משלים את המלה האחרונה בפסוק – **"אור"**^{מב}. זהו פסוק שגם מבטא את אותו ענין – אמירת ה', **"ויאמר אלהים יהי אור"**, גורמת ל**"מיד נקרי"** של **"ויהי אור"**. האורות דתהו שאינם נקלטים

מא שמואל'א ט, ב. וראה ברכות מח, ב.
מב בראשית א, ג.

מג ראה ע"ח ש"ה פ"א ובכ"ד.

הלומד על מנת לעשות | צידה לדרך

- ◆ שידוך יהושע ורחב הוא סוד "ארץ טובה ורחבה".
- ◆ יהושע הוא ה"יודעה ומכירה" של רחב ולכן "מיד נקרי" והיה תמיד "איש מזריע תחלה" – ולכן זכה להעמיד מרחב רק בנות (דרכן זכו ב"נביאים והם הכנים").
- ◆ אצל גדולי החסידים בדורות הראשונים היתה קריאת 'אין סוף' יקרה מכל הון ופעלה "מיד נקרי" בקדושה.
- ◆ התקשרות לרבי היא אהבה וחסיד-מקושר שמאוהב ברבי "מיד נקרי" כשהוא מזכיר אותו.
- ◆ בזכות ה"מיד נקרי" החסידי עסוק החסיד-השליח בפליטה וניצל מבליעה שלילית.
- ◆ לעתיד לבוא יהיו כלים לקלוט את ההתעוררות של "מיד נקרי" ויתקיים "הרה וילדת יחדו".
- ◆ בעולם הזה מותר להזכיר את השם המפורש רק במקדש, שם הוא נקלט ופועל, אך לעתיד לבוא "יהיה הוי' אחד ושמו אחד" – השם יוזכר ככתבו בכל מקום ויפעל את פעולתו לברכה.
- ◆ "אורות דתהו בכלים דתיקון" – הדרך להביא את המשיח – היינו היכולת לקלוט בכלים רחבים את התעוררות התהו המתמדת של "מיד נקרי".

אור החיים

פרשת קרח | ירידתו ועליתו של קרח

מלך"ה ("אין מלך בלא עם", מהבלתי-מיוחסים, שאינם בנים או שרים-אצילים), המלכות (ה תתאה) בה נסה להתעטר קרח.

בהמשך מסביר האוה"ח את יחוס קרח לצדיקים – שחז"ל דרשו את שמותיהם כאן גם לגרעיותא – כאות לפגם שעשה קרח בענפי הקדושה. שמו של יעקב לא נזכר, משום שהתפלל על כך – אך האם תפלתו רק הועילה ששמו לא יזכר, אך באמת קרח פגם גם בו, או שתפלתו הועילה שהוא לא ייפגם וממילא נותר לקרח שרש קדוש ביעקב? האוה"ח מסביר שזו מחלוקת רבי עקיבא ורבי אליעזר^ה האם יש לקרח חלק לעולם הבא: רבי עקיבא – גלגול יעקב^ו – אומר שקרח פגם בשרש ויצא לגמרי מכלל יעקב (וממילא יעקב נקי מקרח). אך רבו, רבי אליעזר – ה"שמותי", הנוטה לדעת שמאי (בחינת יצחק אבינו, אבי יעקב) – מלמד זכות על קרח ואומר שלא יצא מכלל יעקב, ובעצם דומז לרבי עקיבא תלמידו שעדיין יש בו קרח שצריך לתקן (ואכן, רבי עקיבא עצמו שייך לשרש קרח^ז).

האוה"ח מפרש בפסוק "מוריד שאול ויעל"^ח – דברי חנה (אם שמואל, מצאצאי קרח), אותם דרש רבי אליעזר על עלית קרח ועדתו מהשאל – כי "ויעל" היינו עוד קודם לירידה, מכח תפלת יעקב. ורמז: "מוריד שאול ויעל" בגימטריא תשובה, ללמד שגם לקרח יש תשובה ועליה

המשך בעמ' הבא <<

בין "ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי ודתן ואבירם בני אליאב ואון בן פלת בני ראובן" ל"ואנשים מבני ישראל חמשים ומאתים נשיאי עדה קראי מועד אנשי שם. ויקהלו על משה ועל אהרן..." נאמר "ויקמו לפני משה". מסביר האוה"ח כי הביטוי דומז ל"קימה ומעלה בהשוואה עם משה" – תעוזת קרח מתוך יחוסו הרם (כבן יצהר, שאינו חושש למחאת נכדי קהת מהבנים הצעירים יותר; בן קהת, החשוב במשפחות הלוי; בן לוי, החשוב בשבטים) ומתוך צירוף בני ראובן, בכור השבטים. צירוף שאר ה"אנשים מבני ישראל" לא נועד לאותה "קימה" של קרח, שהרי לא מדובר באנשים מיוחסים במיוחד, אלא באנשים גדולים שנועדו "לחזק זרועותיו" בטענותיו.

יש כאן סדר פנימי בסוד שם הוי' ב"ה: היחוס ה"אצילי" של קרח לצדיקים הוא בסוד האצילות-החכמה – י שבשם; ראובן, שחטא ועשה תשובה, שייך לבריאה-בינה (וסמיכותו בדרום לבני לוי, עליה נדרש "אוי לרשע ואוי לשכנו"^א), היא כסמיכות הבן הרשע לבן החכם מצד שכלו, כמתאים לעולם הבריאה, עולם השכל^ב, אלא שכאן מדובר בשכל חשוך ומשובש, "בורא חשך"^ג), ושרש התשובה ("ולבבו יבין ושב"^ד), שעל כן משה גם קווה שיעשו תשובה; הקימה בזקיפת קומה – בהבעה נרגשת של הטענות – היא כנגד ה"ז שבשם, זקיפת קומת ה"ז"א (המדות-הרגש); הצטרפות שאר ה"חמשים ומאתים נשיאי עדה קראי מועד אנשי שם" היא ה"ברב עם הדרת

נערך מרשימת הרב ע"י איתאל גלעדי. י"ב אייר תש"פ.

א תנחומא במדבר יב,

ב וראה גם אמרי נעם פסח אות מד.

ג ישעיה מה, ז.

ד שם ו, י.

ה משלי יד, כח.

ו עמק המלך שער שעשועי המלך פ"א; ספר החיים פ' הגאולה פ"ב; רבינו בחיי על בראשית לח, ל; תניא, שער היחוד והאמונה פ"ז.

ז סנהדרין קט, ב.

ח שם קח, א.

ט ספר הליקוטים ויצא פכ"ט; שער הגלגולים הקדמות לא ו'לח; שער הפסוקים ויצא.

י ירושלמי שביעית פ"ט ה"ו (כז, א), ובכ"מ.

יא ראה קהלת יעקב בערכו (על פי כינוי רבי עקיבא 'קרח' – בכורות נח, א כפירוש רש"י).

יב שמואל"א ב, ו.

שפת אמת

פרשת קרח | תורת הכלל

כלפי מטה, להתייחד עם האות הבאה) הוא ההתמסרות להשפיע כלפי מטה – אלו הם "מעשיו" של החכם ובהם תלוי קיום חכמתו. קרח, לעומת זאת, היה רק חכם לעצמו (ועל כך נאמר "ויקח קרח", "ויקח' לעצמו").

ממשיך השפ"א שאותה 'לקיחה לעצמו', חסרת-הנכונות להתכלל עם דעות אחרות ולהתמסר לקבלה ולהשפעה, התבטאה בטענותיו ש"טלית שכולה תכלת" פטורה מציצית ו"בית מלא ספרים" פטור ממזוזה^ח. קרח חפץ ב'גדולים' שזוכים ל"טלית שכולה תכלת" או ל"בית מלא ספרים", אך לפני ה' חשובה יותר מצוה השייכת לכל אחד ואחד מישראל, כולל הקטנים, כהארה המועטת של פתיל תכלת בבגד או מזוזה בפתח הבית, ואותה הארה מועטת היא "מועט מחזיק את המרובה", בגימטריא **אהבת ישראל** (העולה משה רבינו אהרן הכהן – משה רבינו כנגד "בית מלא ספרים" ש"חייב במזוזה" ואהרן הכהן כנגד "טלית שכולה תכלת" ש"חייבת בציצית"^ט, כבסמוך). רק אהרן הכהן הגדול, אוהב ישראל, שבטל את עצמו לגמרי לצבור זכה ל"מעיל כליל תכלת" וזיכה את הציבור כולו בכל ("כליל תכלת").

השפ"א אומר^א שהגדרת מחלוקת קרח כ"מחלוקת שאינה לשם שמים"^ב (בניגוד ל"מחלוקת שמאי והלל" ש"לשם שמים") מעידה שהמדובר במחלוקת תורנית. אכן, ב"מחלוקת לשם שמים" בעלי הדעות השונות בתורה שבעל פה, המתחלקת להבנות שונות של המקבלים, מכוונים "לשם שמים" – בטלים לתורה שבכתב שקבל משה מן השמים ומסתמכים עליה, ואזי "אלו ואלו דברי אלהים חיים"^ג (כשביחד מהווים הלכה אמתית) – ומקרח נעדר הבטול הזה ל"תורת משה"^ד.

הוא מוסיף שעיקר מעלת החכם היא היותו "תלמיד חכם" – המתמסר לקבל ממי שמעליו וללמד למי שמתחתיו (והיינו "מעשיו מרובין מחכמתו"^ה, במאמציו להוסיף על חכמתו, ללמוד וללמד) – כי חכמתו לכשעצמה היא מתנת-שמים! החכמה שייכת לאות **י**, שבציוורה יש קוצא, גזעא ושבילא^ו – גוף ה-י, הגזעא, הוא חכמת החכם, אך הקוצא (הפונה כלפי מטה) הוא ההתמסרות לקבל מלמעלה והשבילא (הפונה

נערך מרשימת הרב ע"י איתיאל גלעדי. י' אייר תש"פ.

א תרס"ד.

ב אבות פ"ה מ"ז.

ג עירובין יג, ב.

ד מלאכי ג, כב (ובכ"מ).

ה אבות פ"ג מ"ו.

ו ראה במדרש שמואל על אתר.

ז זהר ח"ג רב, ג (וראה לקוטי השי"ס לאריז"ל למסכת עוקצין).

ח כמסופר במדרש רבה יח, ג, ובכ"מ.

ט וראה ברדב"ז הלכות כלי המקדש ט, ג; מנחת חנוך מצוה צט – מחלוקת האחרונים האם מעיל התכלת של הכה"ג חייב בציצית.

י ע"פ שמות כח, לא; לט, כב.

המשך מהעמ' הקודם <<

– "קרח בן יצהר בן קהת בן לוי" עולה פעמיים "ירידה צורך עליה"^י!

(ואף ש"נתלוה לגיהנם", בשל פגם לוי, הדבר היה לוי זמני בלבד, כהסבר האוה"ת, והוא עלה משם בזכות יעקב – ושניהם רמוזים ב"ויעל"). ועוד, רצף השמות – עליו התעכב כאן האוה"ח

י לקו"ת בהר מא, א ע"פ מכות ז, ב. ובכ"מ.

מעין גנים

נקודה חסידית | פרשת קרח

הלוי והכהן

הספירות הכהנים הם בחכמה והלויים בבינה, שתי הספירות הנקראות 'אבא' ו'אמא', כנגד י"ה בשם הוי', שהן "תריין ריעין דלא מתפרשין לעלמין".

הכח של הכהנים הוא שקט וסודי, "בחשאי וברעותא דלבא". הכח של הלויים הוא במוזיקה, הרמת הקול ("לארמא קלא"), עבודת ה' בשירה לה'. אלו שתי תנועות הפוכות: יש במקדש את העבודה השקטה של הכהנים ואת זמרת הלויים עם כל התעוררות הרגש שבה. התעוררות הרגש באה מהבינה (הנקראת "אם הבנים", האמא המולידה את המדות), והחשאיות והזריות של הכהנים באות מהחכמה. החכמה היא בסוד השמן, הנמוזג בחשאי, כמו שהכהנים נמשחים בשמן המשחה; והבינה בסוד היין המעורר שמחה ושירה, "יין ישמח לבב אנוש"¹, "אין אומרים שירה אלא על היין"².

ורמז: **ועבד הלוי הוא את עבדת אהל מועד** ועוד **עבדת מתנה את את כהנתכם = קול פעמים הוי'** – עבודת ה' היא בקול רם, עבודת הלוי, או בקול שקט, עבודת הכהן. היחס בין הקולות הוא בסוד **החשמל** – שתיקה (חש־חשאי) ודבור (מל, מלול)³.

לזמרא לארמא קלא, וקיימי בדינא, ובגין כך כתיב ועל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע.⁴

- ו ראה זחר ח"ג רצ, ב; זחר ח"א כג, א.
- ז תהלים קד, טו.
- ח ברכות לה, א.
- ט לפי חגיגה יג, א.

לאחר מחלוקת קרח ועדתו, ה' 'חתם' על כהונת אהרן ועל תפקיד הלויים. אמנם כל ישראל הם העם הנבחר (כדברי קרח "כל העדה כלם קדושים") אבל מתוכם בחר ה' בשבט לוי להיות המשרתים במקדש.

כהן ולוי – חכמה ובינה

יש בפרשה שני פסוקים עיקריים על עבודת הכהנים ועבודת הלויים: על הכהנים נאמר "עֲבַדְתָּ מִתְּנָה אֶתְּךָ אֶת פְּהִינְתְּכֶם"¹, ועל הלויים נאמר "וְעִבַד הַלְוִי הוּא אֶת עֲבַדְתָּ אֶהְל מוֹעֵד"². "עבודת מתנה" הוא ביטוי יחודי (אין עוד "עבודת מתנה" בתנ"ך). גם "ועבד הלוי הוא" הוא ביטוי מיוחד: לפי הפשט "הוא" מתייחס ללוי, אבל הפירוש לא ברור (שהרי המלה "הוא" לכאורה מיותרת בפסוק³) ולכן בפנימיות נדרש "הוא" על הקב"ה⁴ (כמו שיתבאר). בקבלה⁵ וחסידות מבואר שבמערכת

ערך מהקלטת שידור ד' אייר תשע"א (אנגלית).

א במדבר יח, ז.

ב במדבר יח, כג.

ג וראה ספרי על הפסוק. ראב"ע. משך חכמה.

ד ראה למשל: זחר ח"ב רכא, ב. ח"ג קעח, א.

ה "זח"ג לט, א: "רבי אבא אמר, מאתר חד נפקין יין ושמן ומים, מים ושמן לימינא, נטילי כהני ויירתי לון, ושמן יתיר מכלא, דאיהו חדוונתא שיריתא וסיומא, דכתיב כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן, ויין לשמאלא, ירתי ליואי לארמא קלא ולזמרא ולא לשתוק, דהא חמרא לא שתיק לעלמין, ושמן בחשאי הוא תדיר. מה בין האי להאי, אלא שמן דאיהו בחשאי בלחישו תדיר, אתי מסטרא דמחשבה דאיהו בלחישו תדיר, ולא אשתמע והוא בחשאי, ועל דא הוא מימינא, ויין דאיהו לארמא קלא ולא שתיק לעלמין, אתי מסטרא דאימא וירתי ליואי לסטר שמאלא, וקיימי

הכהן – עבודה שהיא מתנה

שלישי, נסתה. "אתה", בגוף שני (נוכח), אומרים למי שרואים אותך, הוא קרוב ואפשר לפנות אליו ישירות, אבל למי שאיננו רואים, רק יודעים שהוא נמצא, מתייחסים בגוף שלישי "הוא". כך גם בפנייה לה': לפעמים פונים לה' "אתה", אבל כשאומרים "הוא" מתכוונים למדרגה יותר גבוהה מכל מה ששייך אלינו ישירות, איננו רואים אותו, הוא גבוה הרבה מעל התודעה שלנו.

על הכהן נאמר "אתה כהן לעולם"^כ – מכאן לומדים שהכהן הוא מי שיש לו מערכת יחסים ישירה עם ה' ופונה אליו בגוף שני, "אתה". יותר מזה, המדרגה של "אתה כהן לעולם", הכח לפנות אל ה' תמיד כ"אתה" – היא היא המתנה לכהנים, "עבודת מתנה". זה כח הכהנים שמגיע מהחכמה, כח הראיה הישירה. אבל להתייחס למשהו כ"הוא", בגלל שהוא גבוה ממני, נותן כח למוזיקה, לקול – לא לעבודה חשאית וזריזה. זהו ההבדל בין הראיה השייכת לחכמה לשמיעה השייכת לבנייה.

תהליך הפניה לה'

הנביא אומר "אתה הוא הוי' אלהינו"^י. מסביר הבעל שם טוב^י: כל יהודי צריך לעבוד בכל עת דרך תהליך מעגלי של "אתה", "הוא", "הוי' אלהינו". כלומר: רואים את ה', רואים השגחה פרטית, וכאשר רואים אומרים "אתה". כך בכל תפלה אומרים לה' "אתה", "ברוך אתה הוי'". התפלה היא לראות השגחה פרטית. על כך מבקשים בתפלה – לראות. אבל יש מדרגה שאיננו יכולים לראות, אלא רק לשמוע, "הוי' שמעתי שמעך יראתי"^י. השמיעה מעוררת יראה גדולה מאד, יותר ממה שרואים בעיניים. אם כן, בתחלה אומרים "אתה", אך באותו רגע שמתמקדים על "אתה" הוא נהפך עברונו ל"הוא", מעל מה שאנו יכולים לראות. היכולת

מהי "עבודת מתנה"? בגמרא^א מבואר ש"עבודת מתנה" היא עבודה של נתינה (כמו זריקת דם הקרבן על המזבח בעבודות המקדש), אבל מה שצריכים ליטול-להוציא לא נקרא "עבודה" (כמו תרומת הדשן, שהיא "עבודת סילוק ולא עבודת מתנה" ולכן זר שעשה עבודה זו אינו חייב מיתה). אם כן, עבודת הכהנים היא עבודה של נתינה, לתת לה', זה השירות של ה' (כהן פירושו משרת).

אכן בפנימיות התורה מוסבר^א ש"עבודת מתנה" היינו שהעבודה ניתנה לעובד במתנה מאת ה'! (דומה לרש"י שמפרש, בפשוטו של מקרא, "עבודת מתנה, במתנה נתתיה לכם", אלא שלפי הפשט הכוונה שזו מתנה לכהנים בלבד ולא לאחרים, ואילו בפנימיות ההדגשה היא שעצם אפשרות העבודה היא מתנה). כלומר, העובדה שאני, אדם נברא, יכול לעבוד את ה' היא מתנה גדולה. זו נקודה עיקרית בפנימיות התורה: להחזיר את המודעות שלשורת את ה' זוהי מתנה. בעומק, מוסבר שככלל, רובנו, מסוגלים לעבוד את ה' רק על ידי התבוננות שמולידה רגש. התבוננות היא הצד האמהי, שמוליד ילדים-רגשות בלב. אבל יש מי שאחרי ריבוי ההתבוננות מגיע לרגש קיומי וטבעי של דבקות בקב"ה. הכהן הוא הצדיק שעשה את מירב יכולתו במודעות שלו, בהתבוננות וכו', וכעת הוא מגיע להסתכלות ודבקות בה' שלא יכול להגיע מעצמו – זו מתנה מה'. במצב זה אהבת ה' עצמה נקראת מתנה.

שני הפירושים קשורים זה לזה: אם אני נותן לה' ("עבודת מתנה" לפי הגמרא), ה' נותן לי הרבה יותר ("עבודת מתנה" לפי החסידות).

כהן ולוי – אתה והוא

"ועבד הלוי הוא" – המלה "הוא" היא בגוף

יב תהלים קי, ד.

יג ירמיה יד, כב.

יד ראה כתר שם טוב (הוצאת קה"ת) אות רסד.

טו חבקוק ג, ב.

י יומא כד, א.

יא תניא פי"ד.

זו שלמות עבודת ה' היוצאת מהפרשה: אני כהן בנשמה, אחר כך לוי בנשמה, ואז האמצע היינו "הוי' אלהינו" – הדעת, הכח של ישראל. עם ישראל הוא עם משולש ("עם תליתי" טז) כהן-לוי-ישראל: הכהן הוא "אתה", הלוי "הוא", וישראל "הוי' אלהינו".

בתמצית: אתה – חכמה, כהן. הוא – בינה, לוי. הוי' אלהינו – דעת, ישראל.

טז שבת פח, א.

לומר לה' "אתה" היא מתנה – זו "עבודת מתנה" של הכהן, בחינת ראייה, חכמה – ומיד עוברים ל"הוא", עבודת הלוי, בחינת השמיעה, בינה.

בשלב הבא, מתוך המעבר בין "אתה" ו"הוא", מגיעים לאמצע, "הוי' אלהינו" – אתה ה' הוא הכח שלנו, זו הדעת שנכנסת בפנימיות. כך נשלם המעגל: החכמה היא 'קו ימין', הבינה היא 'קו שמאל', והדעת היא ה'קו האמצעי' המיוחד.

המשך מעמ' 17 <<<

שבת הרה"ק מרוז'ין הניח את מקטרתו בצד, ורבי אייזיק אמר – "ראיתי איך שהוא עלה למעלה ואני נשארתי למטה" (ואף הוסיף שבושה עמוקה כזו לא חוה כל ימיו...), זהו גילוי ההפלאה. כך ג' תמוז – הוא גילוי ההפלאה.

זהו הסבר חדש, שיש כאן ריקוד – מחול מחיל אל חיל של רגל בפנים רגל בחוץ, הכל לשם גילוי וקירוב עצם לעצם.

שעד עכשיו חשבתי שהבעש"ט ילוד אשה אבל כעת אני יודע שלא – במו עיני ראיתי כשהוא נכנס לחדר ללבוש את ה'קיטל' לפני תפלת גשם או טל (כמנהג העולם) ראיתי שהוא ממש לא בעלמא דין, לא פה בכלל. ישנו סיפור קצת דומה על ביקורו של רבי אייזיק מהומיל אצל ההייליגער רוז'ינער, כאשר לאחר שהם דברו 'בגובה העיניים' בענייני ציבור, ברגע של כניסת

כלל ופרט

"כל העדה כלם קדשים ובתוכם ה' ומדוע תתנשאו על קהל ה'" – קרח דרש את זכויות הפרט, דמוקרטיה מלאה, כל פרט ופרט הוא קדוש ואין מקום להעדפה. אבל הפרט צריך לכלל. יש בכלל משהו מעבר לסך-הכל של הפרטים הגלויים. באמת, הכלל הוא הממד הנעלם, הלא מודע, שיש בנשמות של היחידים, וכן משה רבינו, הנשמה הכללית, משקף את הלא-מודע הכללי של העם.

מעין גנים

איזהו חכם

השנה א

בְּן זֹמַא אֹמֵר, אֵיזְהוּ חָכֵם? הַלּוֹמֵד
מִכָּל אָדָם, וְשָׁנְאֵמֵר 'מִכָּל מְלַמְּדֵי
הַשָּׂפְלִיתִי כִּי יַעֲדוּתֶיךָ שִׁיחָה לִּי'

כנגד הדעת. הדעת היא הפנימיות של ספירת התפארת הכוללת רבוי גוונים, וכך הדעת קולטת את רבוי הגוונים שיש ב"כל אדם".

באופן אחר, שלשה אלו מקבילים לשלשת הרגלים – פסח, שבועות וסוכות:

"הרואה את הנולד" שייך לחג הפסח, בו עם ישראל נולד ונהיה לעם. ועוד, בתחילת שליחותו של משה נאמר לו "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האֱלֹהִים על ההר הזה", ונמצא שביציאת מצרים היינו חכם הרואה את הנולד, את התכלית של מתן תורה שתיוולד מיציאת מצרים;

"הלומד מכל אדם" שייך לחג שבועות, בו מקבלים את התורה ולומדים אותה. לכל יהודי יש חלק בתורה, "עם תורתֵי בלבם", ישראל ראשית־יבֹת יש ששים דבוא אותיות לתורה^א – ולכן החכם האמתי יודע שלא מספיק ללמוד רק מחכמים אלא יש ללמוד מכל יהודי את האות המיוחדת לו בתורה;

"המכיר את מקומו" שייך לחג הסוכות, חג האסיף בו התבואה נאספת אל מקומה. בכל ימי התשובה אנו נמצאים בתנועה של שיבה־חזרה, אבל רק בסוכות אנו נאספים ומגיעים ממש אל המקום, "זמן שמחנתנו" שהרי "אין שמחה כהתרת הספקות" ומציאת המקום האמתי.

ישנם שלשה מאמרי "איזהו חכם": "איזהו חכם הלומד מכל אדם", "איזהו חכם הרואה את הנולד"^א, "איזהו חכם המכיר את מקומו"^ב. שלשה מאמרים אלו מכוונים כנגד שלשת ספירות ה'מוחין', חכמה בינה ודעת, דהיינו התכללות החב"ד בתוך החכמה עצמה, "איזהו חכם":

"הרואה את הנולד" כנגד החכמה עצמה. החכם רואה את כל הבריאה 'נולדת' ומתהווה מאין ליש ברגע זה ממש, כולל הוא עצמו^ג, "והחכמה מאין תמצא"^ד. ראיית נולד זו מחדירה באדם את תכונת הבטול, פנימיות החכמה; "המכיר את מקומו" כנגד הבינה. ממד המקום שייך לבינה, "ואי זה מקום בינה"^ד. יחסית, זהו שרש ה'יש' שבחכמה (לעומת החכמה עצמה שהיא 'מאין'), אבל זהו יש מתוקן הבטל לשרשו ויודע את מקומו; "הלומד מכל אדם"

א תמיד לב, א.

ב ראשית חכמה ענוה ז, על פי אבות ו, ו; סנהדרין לז, א.

ג כמבואר בתניא פמ"ג.

ד איוב כח, יב.

ארבע מהפכות

המהפכה הרביעית

תנ"ך לכולם

בשנים האחרונות, הרב מלמד על ארבע 'מהפכות' גדולות בהלכות תלמוד תורה: כתיבת התורה שבעל פה, נטילת שכר על לימוד תורה, לימוד תורה לנשים ולימוד תורה לאומות העולם, כאשר היום אנו נמצאים בעיצומה של המהפכה השלישית ובראשיתה של המהפכה הרביעית

התורה! ומזה נראה שאין איסור ללמד תורה שבכתב לאומות העולם, כמו שדייקו כמה אחרונים¹. אך יש אחרונים שטענו שזה היה ציווי לשעתו בלבד².

והמתירים מדייקים בלשון "גוי שעסק בתורה חייב מיתה"³, וכן "אין מוסרין דברי תורה לנכרי" שבעל פה⁴, וכן "אין מוסרין דברי תורה לנכרי" דוקא בתורה שבעל פה שייכת 'מסירה'. ובסגנון אחר, עיסוק היינו "שיושב ודורש בה ומפרש סתומותיה"⁵ (ובכלל בדברי רבי אמי יש מפרשים שמדובר על סתרי תורה, כמו שנראה מההקשר בגמרא⁶).

מסטורין של הקב"ה

והדבר מתבאר לפי דברי חז"ל שהטעם שהתורה שבעל פה לא נכתבה הוא כדי שהאומות לא יהיו שותפים בה, "מפני שהמשנה היא מסטורין של הקב"ה ואין הקב"ה מוסר מסטורין

נאמר בגמרא "אמר רבי יוחנן נכרי שעסק בתורה חייב מיתה"⁷, וכן "אמר רבי אמי אין מוסרין דברי תורה לנכרי שנאמר 'לא עשה כן לכל גוי ומשפטיו בל ידעום'⁸. וברמב"ם הלכות מלכים (פ"ה ה"ט) "גוי שעסק בתורה חייב מיתה, לא יעסוק אלא בשבע מצוות שלהם בלבד". בגמרא וברמב"ם לא כתוב חילוק מפורש בין תורה שבכתב לתורה שבעל פה, וכן נקטו כמה אחרונים שאין חילוק בדבר. אבל קיימת שיטה חשובה בפוסקים שתורה שבכתב מותר ללמד וכל האיסור נאמר רק על תורה שבעל פה⁹.

התורה על האבנים

הוכחה עיקרית היא מכתבת התורה על האבנים בהר עיבל "בַּאֲרֵי הַיָּטֵב"¹⁰ ופירשו חז"ל "בשבעים לשון"¹¹, ומפורש בגמרא¹² שתכלית הכתיבה היתה שהאומות יוכלו ללמוד את

מעובד על ידי יוסף פלאי ואליעזר מזרחי. מאמר ששיי בסדרה.

א סנהדרין נט, א.

ב חגיגה יג, א.

ג וראה בספר תורתך לישראל, מאת הרב אורצ'ל ש"י (מודיעין תשע"ו), שאסף וסידר את מרבית המקורות בנושא.

ד דברים כז, ח.

ה משנה סוטה פ"מ מ"ה. רש"י עה"פ.

ו סוטה לה, ב.

ז אהבת ייחוד הפטרת בשלח. חדושי מהר"ץ חיות כאן. שו"ת משיב דבר ח"ב סי' עז. שו"ת רבי אליהו גוטמאכר סי' פז. שו"ת יהודה יעלה ח"א או"ח סי' ד מבין המחבר. ועוד.

ח ראה שו"ת יביע אומר ח"ב י"ד סי' יז.

ט וכמו הנוסח בברכת התורה "לעסוק בדברי תורה", וביאר הב"ח (או"ח סי' מז) שזה מכון לעמל תורה שבעל פה.

י הגהות יעב"ץ סנהדרין נט. וכיו"ב בעוד אחרונים.

יא ראה מאירי ומהרש"א שם ואכמ"ל.

דברי הזוהר

אמנם בזוהר^{טז} מבואר שאין ללמד תורה כלל למי שאינו מהול, וכך החמיר מאד השל"ה הקדוש^{יז}, ומשמע שהכל אסור, למרות זאת, נראה שיש לסמוך על המתירים, ומהם נציין את היעב"ץ^{יח}, המאור ושמש^{יט}, הדברי חיים^כ ורבי צדוק הכהן מלובלין^{כא}. בכגון זה יש לומר הלכה כבתראי, הגדולים גם בנסתר של התורה (ועוד, יש שהעמידו את דברי הזוהר דוקא בסודות התורה^{כב}, וכן משמע מהזוהר עצמו במקום אחר^{כג}). וכן נקט הרבי שמוטר לומר לאומות דברי תורה שבכתב^{כד}.

עת לעשות לה'

ביתר ביאור: עיקר ההיתר נובע ממטרת הלימוד, להראות לכולם את אמיתות התורה! כלומר, ודאי מותר ומצוה ללמד לכל בני האדם את האמונה בה' וכל שבע מצוות בני נח (כמו שהתבאר בפעמים קודמות), כאברהם אבינו שלימד אמונה לכל באי עולם. יותר מזה, התכלית היא להביא את כולם לאמונה באמיתות התורה, שיקבלו עליהם מצוות בני נח מכח הציווי בתורת משה (כהגדרת חסיד אומות העולם)! וודאי שלשם כך מותר להראות את האמת והיפי בתורת ישראל וללמד מתוך התורה שבכתב,

טז זוהר ח"ג פרשת אחרי עב, ב ואילך; פרשת אמור צא, ב. וראה תנחומא משפטים ה' למי שהוא מל ביעקב". דעות האוסרים הובאו במיוחד בשדי חמד מערכת אל"ף כללים קב.

יז של"ה מסכת שבועות נר מצוה אות קב. ומיוסד על ספר חרדים מצוות עשה מדברי קבלה ומד"ס פ"ז אות לו. הזכר בקצרה במגן אברהם שלד סק"ז, כדעה החולקת על דברי ריא"ז הנ"ל. ובשו"י ברכה י"ד רמו סק"ד.

יח בסידורו, בפירוש "ועל בריתך שחתמת בבשרנו". וכן משמע מפירוש הגר"א לשיר השירים עה"פ "לריח שמניך טובים" (א, ג). וכן ניתן לדייק מדברי היש"ש, כמ"ש במנחת יצחק ח"ג סי' צח ובציץ אליעזר חכ"א סי' כה.

יט פרשת חקת.

כ על חנוכה.

כא ישראל קדושים סימן ו.

כב שו"ת יד אליהו סימן מח.

כג תקוני זוהר חדש תקונא קדמא "אסור לגלוא סתרי תורה לגוי".

כד תורת מנחם חלק מח עמ' 283; חלק נב עמ' 81 הערה 346; חלק נד עמ' 224, 301; חלק ס עמ' 157.

שלו אלא לצדיקים שנאמר 'סוד ה' ליראיו'^{כז}, וכן "לא כרת הקב"ה ברית עם ישראל אלא בשביל דברים שבעל פה"^{כח} – והוא טעם עיקרי לאיסור כתיבת תורה שבעל פה (כמו שהתבאר ב'מהפכה ראשונה'). ובפשטות יש ללמוד מכאן לענייננו; כלומר, התורה שבכתב גלויה ועומדת לכל באי עולם ואילו תורה שבעל פה לא נכתבה מפני שהיא שייכת רק לישראל ורק אותה אסור ללמד לאומות, שבכך מכחיש את הברית המיוחדת שנכתרה על תורה שבעל פה.

דברי הריא"ז

הראשון שמחלק באופן דומה הוא הריא"ז שכתב "ולא נאמר כל זה אלא בתורת משה ומצוותיה שנצטוו בהן ישראל, אבל נביאים וכתובים נראה בעיני שמוטר ללמדו, שרואה בהן הגוי נחמות האמורות לישראל, ותשובות שראוי להשיב לאפיקורוסין, ועל ידי כן אפשר שידבק בתורת משה וישראל"^{כט}.

לכאורה הריא"ז מתיר רק נביאים וכתובים ולא חמשה חומשי תורה, אך רבי אליהו גוטמאכר פירש שכוונת ריא"ז במלים "בתורת משה ומצוותיה" היינו בחלק התורה שבכתב שיש בו מצוות לישראל, אבל לימוד 'סיפורי' התורה שייך לאומות העולם, בדיוק כמו "נחמות האמורות לישראל" בספרי נביאים וכתובים, "בספר בראשית וריש ספר שמות דליכא מצוות רק סיפורי נסים ובריות עולם וגבורת הבורא בעונשים שהביא על החוטאים גם זה מותר"^ל, ומביא עוד ראייה מרש"י הראשון על התורה, שהתורה פתחה בבראשית כדי להשיב לאומות העולם ולהראות להם ש"כל הארץ של הקב"ה היא".

יב תנחומא וירא סימן ה (ומקורות נוספים שהובאו במהפכה הראשונה). וראה ספר גימטריאות לרבי יהודה החסיד על דברים ד, ו, יג גיטין ט, ס, ב. בהמשך לדין איסור כתיבת תורה שבעל פה.

יד פסקי ריא"ז סנהדרין פ"ז אות כב. הובא בשלטי הגבורים ובבאר שבע הנ"ל. והמגן אברהם שלד סק"ז הביאו בשם הבאר שבע.

טו שו"ת רבי אליהו גוטמאכר סימן פז. וכיו"ב בשו"ת מלמד להועיל ח"ב סי' עז.

תורה ברבים (במיוחד באמצעי התקשורת של היום) – האם להמנע בגלל שחלק מהשומעים אינם ראויים, וגם בזה מסתבר שאין לחשוש כיון שכוונתנו היא רק להשפיע למתוקנים שבהם¹². כל זה נוגע כמובן לשינוי העתים והזמנים. בהרבה תקופות לא דובר על השפעת תורה לאומות באופן מתוקן, אבל היום הגיעה "עת לעשות לה" וגם מה שהיה אסור לכמה דעות הופך להיות היתר ומצוה, "הפרו תורתך". ושוב יש ללמוד מכתובת התורה על האבנים על ידי היושע בן נון – כמו שאז ב"ירושה ראשונה" היה עניין לאפשר לגוים לחזור בתשובה ולהתגייר (כגרי צדק או גרי תושב), כך בזמננו לקראת "ירושה שלישית" של הארץ במהרה בימינו¹³. ועוד ועיקר, גם המהפכה הרביעית, הפונה לאומות העולם, היא כדי שלא תשתכח תורה מישראל! כלומר, היעוד המשיחי הוא של תיקון העולם כולו, וככל שאנו מתקרבים לימות המשיח כך הולכת וגוברת התביעה הפנימית להפצת התורה לכל, 'תורה אוניברסלית' (ואילו תורה שעוסקת רק בבני ישראל נתפסת בצדק כפחד וצמצום). את המהפכה הזו אנו צריכים לעשות בשמחה!

כד וראה כ"ו"ב: אגרות משה יו"ד ח"ב סי' קלב. משנה הלכות ח"ה סי' קעב. חשוקי חמד ע"ז מד, ב.
 כח ולהעיר שהבה"ג מנה בתרי"ג מצוות את 'פרשת אבנים גדולות' וביאר הרמב"ן (השגות לשהמ"צ שורש ג) בדעת בה"ג "המצוות שעניינם קיים לנו לדורות ימנה אותן אף על פי שאינן נעשות אלא פעם אחת. ולכן מנה פרשת אבנים גדולות לפי שנצטיינו לכתוב בהן התורה באר היטב בשבעים לשון להיותם לנו לזכר לדורות".

לפחות מה ששייך ליסודות האמונה בה', יציאת מצרים ומתן תורה, וכן ספרי נביאים וכתובים. יתירה מזו, טעמו של הריא"ז הוא "אפשר שידבק בתורת משה וישראל", כלומר יש עניין למשוך את הנשמות של גרי הצדק שיגיעו אל מקומן האמתי בגיור כהלכה והצטרפות לעם ישראל, וכן מטעם זה התיר הרמב"ם (בתשובה) זה ללמד תורה לנוצרים (וכיון שהנוצרים ממילא מודים באמיתות ספרי התנ"ך, והם מצויים לכל, זה גופא טעם נוסף להתיר, שהרי לא מוסרים להם בזה דבר חדש¹⁴).

ובאמת נראה שעיקר התוקף של האוסרים נאמר רק במציאות (הרווחת בהרבה דורות) של השפעה בלתי מתוקנת, דהיינו שהגוי בא ללמוד כשהוא שקוע לגמרי בטעותו ובהבליו, וגם היהודי המלמד אינו בא לתקן (או גם במקום סכנה של טשטוש התחומים, כגון ילד גוי המתערב בכיתה של יהודים וכיו"ב). וזה אינו דומה כלל להשפעה מתוקנת שעליה אנו מדברים, במגמה של תיקון עולם ללמד אמונה ודעת אלקים ומצוות בני נח¹⁵, כאשר בצד השני נמצאים כאלה הרוצים באמת לשמוע ולקבל!

אלא שיש לדון במציאות מעורבת, כאשר איננו יודעים האם השומע נמצא בכיוון של תיקון או לאו, וכן במציאות של הפצת דברי

כה ראה כיצא בזה בשו"ת שרידי אש ח"ב סי' נו, ודברי הרב מרדכי אליהו בשו"ת מאמר מרדכי ח"ג יו"ד סי' יא.
 כו וראה שיחת פרשת בא תשמ"ז (תורת מנחם תשמ"ז ח"ב עמ' 355). שיחת פרשת משפטים תשנ"ב (תורת מנחם תשנ"ב ח"ב עמ' 273).

תענוג ו בטול

קרח הוא בן יצהר. יצהר הוא שמן, ככתוב בהמשך הפרשה "כל חֶלֶב יצהר" – החלב מבטא את כח התענוג בנפש. קרח מרוכז בתענוג המתגלה אצלו כעת, הוא פקח ובעל רוח הקדש, טליתו כולה תכלת וביתו מלא ספרים... אבל התענוג נכון רק כאשר יש מעליו בטול והכנעה. גם טלית שכולה תכלת צריכה חוט אחד של בטול, ובית מלא ספרים צריך מזוזה בפתחו. התיקון הוא במצוות "כל חלב יצהר" – לתת את התענוג עצמו לה'.

לחיות עם הזמן

הסיפור החסידי

בעל ה'הפלאה'

מנהג דרך ארץ

רבי פנחס הורוויץ, נודע כ'בעל ההפלאה' על שם סדרת ספריו, נולד בשנת תצ"א לאביו רבי צבי הירש, רבה של טשורטקוב. בבחרותו למד מפי אביו; לאחר נישואיו אצל אחיו, רבי נחום; ואחר כך עם אחיו רבי שמעלקא מניקלשבורג, ובתקופה זו כתב את רוב חידושיו. שני האחים למדו משך תקופה בוויילנא כתלמידי הגר"א, והתקרבו לחסידות בהשפעת תלמיד נוסף של הגר"א שהיה לחסיד – רבי אברהם מקאליסק. בשנת תקל"ב התמנה רבי פנחס, בתמיכת המגיד, לרב וראש ישיבה בפרנקפורט דמיין, בירת יהדות אשכנז של אותם ימים (כשבין תלמידיו שם היה ה'חת"ם סופר'). רבי פנחס נפטר בד' תמוז תקס"ה בהיותו בן 74, ומנוחתו כבוד בפרנקפורט.

של האחים, שבאה לידי ביטוי בנקודות נוספות. רבי פנחס, למשל, נמנע מהנהגת חצר חסידית בפרנקפורט כדי להמנע מן המחלוקת, ואף בנוסח ספרד לא התפלל כי אם ביחידות, ולא כשעבר לפני התיבה. בהנהגתו של רבי שמעלקא לעומת זאת, היה פן של התעלמות מענייני העולם. בעירו ה'ייקית' נהג כאדמו"ר חסידי בלא התחשבות בסערה שעורר, ואף חינך את תלמידיו ברוח זו. לפיכך כשהוכיח בעל ההפלאה את רבי מרדכי, לא העלה האחרון בדעתו שהחטא קשור לתענית בה הוא יושב. למרות זאת, הדבר נוגע לליבו והוא פונה אל רבי שמעלקא. הצדיק מתעניין אצל אחיו לסיבת תוכחתו, וכשזה משיב, הוא מוכיח בעקיפין גם את אחיו הגדול על דרכו.

המחשה נוספת להבדל בין דרכיהם של שני האחים נמצא בסיפור הבא:

אשתו של הרב הקדוש רבי שמואל שמעלקא מניקלשבורג התאוונה לפני גיסה רבי פנחס הורוויץ, שאחיו הרב אינו מדבר עמה אף דיבור אחד, זה עידן ועידנין! ויבטיח

רבי פנחס בא פעם לעיר ניקלשבורג לבקר את אחיו רבי שמואל שמעלקא, אב"ד דניקלשבורג. רבי מרדכי בנעט למד אז אצל רבי שמעלקא, בחדר מיוחד. עבר רבי פנחס על יד החדר ההוא, פנה אל רבי מרדכי ואמר: אברך יהיה חוטא?! הגאון ר' מרדכי בענט, בשמעו את הדברים יוצאים מפה כבוד קדושת הגאון רבי פנחס, עשה חשבון הנפש, ולא מצא בנפשו דבר שבגללו יהיה נקרא חוטא.

ויספר הדברים לרבי שמעלקא, שאחיו אמר עליו שהוא חוטא, ואינו מוצא בעצמו, ואינו יודע במה לתלות. ויאמר לו, שבשעה שישב עם אחיו לסעוד, ישאל אותו מה כוונתו שאמר לתלמידו שהוא חוטא. כששאל זאת, ענה רבי פנחס: תלמידך יושב בתענית, וזה מטריד אותו ואינו יכול להתעניין בלימודו. וחז"ל אמרו, שתלמיד חכם היושב בתענית והתענית מביאתו לידי ביטול תורה, נקרא חוטא.

מדוע לא הוכיח רבי שמעלקא בעצמו את תלמידו? נראה הדבר תלוי בחילוק יסודי בגישתם

שזה עצמו ציווי התורה – וכלשון החביבה על הרבי "תורה מלשון הוראה" – שיש לנהוג בהם מנהג דרך ארץ.

כמובן שגם אצל רבי פנחס, שדווקא הוא זה שזוכר לדורות כגאון עולם גם בנגלה, העיקר הוא העמל בתורה ועבודת ה' וכמו שנראה בסיפור החותם, איך מוכיח רבי פנחס את הסוחר שכל עמלו ויגיעו הם רק בענייני העולם.

סוחר נסע ללייפציג ליום השוק, נסע דרך פרנקפורט והגיע אל העיר בלילה. אנשי העיר כבר ישנו, החושך יכסה ארץ, וגשם שוטף ירד. החלונות מוגפים והדלתות סגורים, והאיש נסע דרך כמה רחובות, ולא ראה אור בבתים.

לפתע ראה אור באחד הבתים, והבחין דרך החלון שבעל הבית ער. ניגש אל הדלת והקיש בה, ונפתחה. בעל הבית ראה שיהודי הוא האורח, וכולו רטוב מהגשם, ובקשו להכנס לביתו. כבדו בחמין ובמיני מאכל, והציע לפניו מטה לישון.

הסוחר אכל ושתה, והכיר שהמארח אותו אינו סתם בעל בית. מתוך הדברים נתוודע שזהו רב העיר פרנקפורט, רבי פנחס הורוויץ.

ויאמר האורח אל הרב: הנה פרנסתי באה אלי ברוב עמל ויגיעה. נסיעות למרחקים, טלטולי דגברי, ברוב עגמת נפש ודכאון רוח.

האם אקבל שכר בגן עדן לעולם הבא?

ויאמר לו הצדיק: טענתך היא עבור הייסורים, אך יש לך ללמוד מעסקך שאמרת!

עבור פרנסתך הגשמית, הבאה בעמל רב, מה אתה מקבל? מעט לחם ותבלין – ק"ו בן בנו של ק"ו עבור גן עדן, שהוא תענוג נפלא, תענוג אין סופי, תענוג אלקי, שכל תענוגי העוה"ז אין שוים אפילו שעה אחת לגבי תענוג גן עדן, חפץ אתה שתקבל אותו בלא שום טרחא ועבודה כל שהוא, והיא תבוא מעצמה בלי שום טרחא ועבודה!?

לה רבי פנחס שידבר אודות זה עם אחיו הרב. כשישבו לסעודה, אמר רבי פנחס לאחיו הרבי שמעלקא: מפני מה אינו מדבר עם הרבנית לפרקים קרובים, ואדרבה, אינו מדבר עמה אף דיבור זה עידן ועידנין?

ויאמר רבי שמעלקא: אמשול לך משל. מי שיש לו חנות של פנינים ואבנים טובות, ובתור עומדים לקוחות וממתינים על תורם, שגם הם יקנו מהסחורה הטובה – הייתכן שיאמר בעל החנות להלקוחות שיעמדו כשעה עד שידבר עם זוגתו דברי קירוב? הלא למשוגע יחשב! והנמשל מובן. ויאמר רבי פנחס: אף שדבריך אמת, מכל מקום "הנהג בהם מנהג דרך ארץ", ודרוש לבעל לדבר ולקרר את אשתו מעת לעת, ולדבר על לבה מזמן לזמן.

משני הסיפורים מתחדד הציור שבבית מדרשו של רבי שמעלקא היו מופשטים מהגשמיות ומענייני העולם הזה. נקודה זו מסבירה גם את הנהגתו מעוררת המחלוקת של רבי שמעלקא לנהוג כאדמו"ר חסידי בעיר ואם באשכנז – למורת רוח התושבים – שכן אין הוא חש במחלוקת כלל. רבי פנחס לעומתו נוהג במתינות וקשוב לרחשי העולם הסובב אותו. אם בסיפור הקודם רבי פנחס משכין שלום בין התלמיד לבין גופו, כאן הוא מפייס בין הרב לרעייתו. ואף לזה העיתוי המתאים ביותר הוא שעת הסעודה, שעה שבה מוכרח כל אחד, גם הצדיק הגדול ביותר, ל"הנהג בהם מנהג דרך ארץ".

רבי שמעלקא דאג על הקונים-התלמידים ולא רוצה להאבד מזמנו-זמנם על מנת לסגור עוד עסקה ועוד עסקה, למכור עוד יהלום ועוד אבן טובה, ולכן אין זמן כלל לשעות לענייני העולם הזה [יש לומר גם שברוח קדשו ראה רבי שמעלקא, שנפטר בגיל צעיר, שחנותו "הולכת להסגר" ועל כן ניצל כל רגע]. רבי פנחס עונה לאחיו הגדול ולאחר שמצדיק את דבריו, מוסיף

סכסוכי שכנים

לפני כמה שנים קנינו ב"ה דירה. וחיכינו זמן רב להיתר בניה כדי שנוכל להרחיב את הדירה לגג – כמותר ע"פ חוק. השכנים שהיו בהתחלה מסבירי פנים, החלו לטעון שהגג לא פרטי אלא שייך לכלל הדיירים וכנראה שהמוכר שממנו קניתי רצה להרוויח וטען שזה שייך לי ואוכל להשתמש בשטח הזה באופן אישי. מאז החלו מריבות מעיקות שכללו ריבוי עגמת נפש. מבחינת חוקית השטח אכן שייך לי בטאבו ושילמתי עליו בכסף מלא, אבל כמה אנשים חשבו שהוא ציבורי. בהמלצת הרב הלכתי לבוררות – הדיון היה קצר וחובבני, במהלכו נטענו טענות מסולפות מהצד שכנגד. בסופו של דבר הוחלט שהגג ישאר פתוח לציבור. ולמרות שערערת על הפסק, הוא נותר בעינו.

מאז הדבר מעיק עלי ללא הרף. אני מרגיש שנעשה כאן עוול ונגרם לי נזק ממוני וסבל וצער יום יומיים. למעשה נעשה שימוש בגג רק לעתים רחוקות מאוד אם בכלל, ואילו אני חי בדוחק בתוך הבית. מאוד קשה לי לחשוב אפילו על סליחה לאותם שכנים והדבר הזה ממשיך ליצור בנפש שלי עוינות כלפי כל המעורבים בדבר ובכל

מפגש איתם עולה בי טינה וכעס. אני עדיין בתקוות/דמיונות שיום אחד השטח המדובר יחזור אלי וכל המעורבים פשוט יבקשו סליחה... בדומה לכך ממש יש לי את אותם רגשות לגבי סכסוך רב שנים הנוגע למקום מגורינו הקודם – כאשר כרגיל לכל אחד יש הצטדקויות משלו.

יתכן ויש לי כאן אובססיה שהפכה לעבודה זרה שלי. יכול להיות שאני תקוע נפשית ורוחנית ויכול להיות שאני צודק – השאלה מה עושים כדי להשתחרר מהחוויה הקשה הזו בגשמיות וברוחניות? אני לא רוצה לחיות בטרדה בסכסוכים בלתי פתורים מחילה על המכתב הטעון – בסה"כ החיים לגמרי מאירי פנים, ב"ה.

מענה:

המכנה המשותף של שתי הבעיות הוא שכנות, כנראה שיש בך ניצוץ של רבי יוסי הכהן (תלמיד רבן יוחנן בן זכאי) שכאשר רבו שאל את תלמידיו "איזוהי דרך טובה שידבק בה האדם", ענה "שכן טוב" ולשאלה איזוהי דרך רעה שיתרחק ממנה האדם ענה "שכן רע" (מכל תשובות

חמשת התלמידים, תשובת רבי יוסי הכהן היא לכאורה הכי פלאית, מכך שמציג את עניין השכנות כעיקר הכל). בהמשך אומר רבי יוסי: "יהי ממון חברך חביב עליך כשלך והתקן עצמך ללמוד תורה שאינה ירושה לך וכל מעשיך יהיו לשם שמים". וצריך להבין מה הקשר בין שלשת הדברים, ראה מפרשים שם, אבל "הכל הולך אחר הפתיחה" – "יהי ממון חברך חביב עליך כשלך" (ממון דווקא, לא כבוד וכו').

רבי יוסי הכהן מוזכר במשנה עוד פעם אחת, במסכת עדיות שם הוא מצטרף לרבי זכריה בן הקצב עיי"ש. מההתבוננות החשבונית נוכל ללמוד על עניינו של רבי יוסי: **רבי יוסי הכהן = 378 = חשמל**, משולש **זך** (ס"ת רבי יוסי הכהן – **יין = מל**, שאר האותיות עולות **חש** – חלוקה מדויקת של **חש-מל**). **רבי זכריה בן הקצב = 703**, משולש **לז**. יחד שמוותיהם עולים **1081 = תפארת** = משולש **מו**. היינו סכום שני משולשים ששווה משולש.

בכל אופן רבי יוסי הכהן הוא סוד החשמל, "עתים חשות עתים ממללות" – הוא

אחר" (צריך לחשוב שיתכן ואתה פגעת באותם שכנים בגלגול קודם...), כך הופכים את ה"שכן רע" לשכן טוב. כדאי מאד ללמוד הלכות שכנות בשו"ע אדמו"ר הזקן (כאשר עיקר הכוונה בזה הוא לחולל אתהפכא ביחסי השכנות כנ"ל, כמו רבי יוסי הכהן-חסידי, המתחסד עם ה' ועם הבריות).

עדכון מהשואל:

תודה מקרב לב לרב על המכתב המרפא. למעשה המכתב הגיע אלי ממש בערב שבת ולאחר התבוננות קצרה ניגשתי לדלתו של השכן שעימו כרגע יש מחלוקת ובאופן חברי הגענו להסכמה ב"ה תוך שציטטתי ממכתב הרב בנוגע לממונו וכו'. אזכר נפעלו ישועות בקרב הארץ ב"ה, ואפשר להכנס לשבת יותר בנחת. יעזור השם שהחיבור על בסיס הסכסוך יהפוך לחיבור של לימוד תורת החסידות ודרכיה.

תורה ("שאינה ירושה לך" אלא הדבר תלוי בעבודה ויגיעה רבה, וקודם כל יגיעת אהבת רעך עד למדה הנ"ל) ויזכה שכל מעשיו יהיו לשם שמים (הקפדן נדמה לו שמה שהוא מקפיד על הזולת הוא לשם שמים, אך ללא העבודה הנ"ל, בכל מה שנדמה לו שהוא מכוון לשם שמים מעורב איזה 'לגרמיה', לשם הכבוד העצמי שלו וכיוצא בזה, ובנוגע לשליח הוא רוצה, במודע או בלא-מודע, שההצלחה תזדקף לזכותו ולא שעצם ענין השליחות יצליח גם אם על ידי זולתו, כידוע ההבחנה בזה בחסידות).

אחרי כל הנ"ל, העיקר להתעלם ולהסיח דעת לגמרי ממה שנדמה שהשכן פוגע בך, לקיים את מה שאומרים לפני ק"ש שעל המטה ש"הריני מוחל כו' בגלגול זה או בגלגול

ידוע מתי לשתוק ומתי לדבר ("עת לחשות ועת לדבר"), והוא שותק תמיד לפני שהוא מדבר, דהיינו שמהכנעה עמוקה בנפש הוא מגיע בסוף להמתקה (דרך הבדלה, כפי שלימד מורנו הבעל שם טוב).

יוסי בגי' **אלהים**, ואף על פי שהוא כהן-איש החסד, יש לו גבורות דכהן. עוד מובא בכתבי אריז"ל שסתם יוסי שיין לשרש קין. והנה, רבן יוחנן בן זכאי משבח את תלמידו רבי יוסי בתואר חסיד – הוא דווקא החסיד מבין חכמי ישראל, והיינו שידוע איך להכניע את הקפידיא שלו ("כהנים קפדנים הם") ולדון את הזולת לכף זכות ועד שממונו של הזולת יהיה חביב אצלו כשלו דווקא כנ"ל, כלומר שיגיע באהבת ישראל שלו למדת "ובכל מאדך" – בכל ממונך (ועד למדת "שלי שלך ושלך שלך – חסיד"), ורק מתוך זה יתקן את עצמו ללמוד

רק שאלה

קרח ירד "חיים שאלה". גם בתוך השאול הוא ממשיך לחיות, לחשוב שהוא החכם והצודק מכולם. יש לו תשובות לכל השאלות בעולם, והוא מתקיף את כולם בקנטור ולעג. התיקון של קרח הוא כאשר יכיר שאולי איננו צודק ויהיה מוכן באמת לשאול שאלות, להפוך את השאול לשאלה, כמו בפסוק "הַעֲמֵק שְׁאֵלָה" (לשון שאול עמוקה ולשון שאלה).

לחיות עם הזמן

רמז בפרשה

חתמטיקה בפרשת השבוע

מתנות הרחמים

חמש התבות שבסוף חמשת הקטעים – **הם תקטיר להוי' לך יהיה** – עולות 900 שהוא **יהיה** (30), התבה האחרונה, ברבוע, והוא סוד הלב היהודי המורכב משני אותיות **ל** (30) הפונות זו לזו.

שלשת הקטעים באמצע עולים 3874 ששווה **אהבה פעמים רחמים**.

והנה, בשני הפסוקים הללו יש לכאורה ערבוב בין לשון יחיד "בכור" ובין לשון רבים "דָּמָם... חֲלָבָם.. וּבְשָׂרָם". נחלקו (זבחים לז, א) רבי ישמעאל ורבי יוסי הגלילי בפשר לשון הרבים. לדעת רבי ישמעאל בא הכתוב לרבות את בכור השור, הכשב והעז, ולכן השתמש בלשון רבים אך לדעת רבי יוסי הגלילי הכתוב בא לרבות בהמת מעשר וקרבן פסח. לשתי השיטות הכתוב מורה על שלוש מתנות למזבח: דם, חלב ובשר (היינו אימורים, האברים הקרבים על המזבח). ראשי תבות דָּם חֲלָב בְּשָׂרָהם דח"ב, אותיות **חב"ד** (חכמה בינה דעת) אך בצרוף (ויה) המקביל לספירת התפארת (לעניין הצרופים ראו סוד ה' ליראוי שער א פרק כט ובגליון "נפלאות" לפרשת שלח ש"ז ע' 7) והיינו כדי לעורר את מדת הרחמים בנפש – עיקר המדה של הקו האמצעי של הספירות, כנ"ל. **דָּם חֲלָב בְּשָׂרָה** עולה 14 (**חבד**) – ראשי התבות) ועוד 572 שהוא 22 פעמים 26 וכן **דָּם פעמים אחד**.

לפי הקבלה זו, יש לזהות את הדם עם הדעת. זיהוי זה רמוז בפסוקים "הָדָם הוּא הַנֶּפֶשׁ" (דברים יב, כג) ו"גַם בְּלֹא דַעַת נִפְשׁ לֹא טוֹב" (משלי יט, ב). החלב, השומן כנגד החכמה, וכידוע שהשומן כנגד התענוג המושג על ידי חכמה.

הבשר, היינו האברים המוקטרים על המזבח כנגד בינה. לפעמים אנו מקבילים את הדם לבינה (ראו בספרנו גוף, נפש נשמה) אך כאן פשיטא שהבשר הוא כמו הכלי, והכלים הם מאימא-בינה.

"אֶךְ בְּכוֹר שׁוֹר אוּ בְכוֹר כֶּשֶׁב אוּ בְכוֹר עֵז לֹא תִפְדֶּה קֹדֶשׁ הֵם, אֵת דָּמָם תִּזְרַק עַל הַמִּזְבֵּחַ וְאֵת חֲלָבָם תִּקְטִיר אֲשֶׁה לְרִיחַ נִיחַח לַהוֹי'. וּבְשָׂרָם יִהְיֶה לְךָ פְחִיזָה הַתְנוּפָה וּכְשׂוֹק הִמְיִן לְךָ יִהְיֶה (קרח יח, יזיח).

חלוקה לפי הפיסוק של הטעמים, חמשה חלקים בשני פסוקים:

אֶךְ בְּכוֹר שׁוֹר אוּ בְכוֹר כֶּשֶׁב אוּ בְכוֹר עֵז לֹא תִפְדֶּה קֹדֶשׁ הֵם (עד האתנחתא) עולה 2593; **אֵת דָּמָם תִּזְרַק עַל הַמִּזְבֵּחַ וְאֵת חֲלָבָם תִּקְטִיר** עולה 2560 (והוא 10 פעמים **אהרן**, או 16 ברבוע כו'; 2560 הוא גם ערך הקו האמצעי של הכוחות הפנימיים של הנפש: **אָמֹנָה תַעֲנוּג רָצוֹן יְחִוּד רַחֲמִים אֱמֶת שְׁפָלוּת**);

אֲשֶׁה לְרִיחַ נִיחַח לַהוֹי' עולה 686 או 2 פעמים 343 שהוא 7³ ושווה "**וּבַחֲרַת בְּחַיִּים**" (דברים ל, ט), סוף פסוק יז.

וּבְשָׂרָם יִהְיֶה לְךָ (עד האתנחתא) עולה 628 (**שָׂדֵי שָׂדֵי**);

פְחִיזָה הַתְנוּפָה וּכְשׂוֹק הִמְיִן לְךָ יִהְיֶה (עד סוף פסוק יח) עולה 1213.

והנה פלא, ערך **ב** הפסוקים יחד הוא "שלם וחצי" שכן ערך החלק השני של פסוק יז הוא 2560 ואילו ערך שאר חלקי שני הפסוקים הוא 5120 שהוא 2 פעמים 2560. ערכם ביחד 7680 שהוא 30 פעמים 256 או **יְחִוּדָה פעמים אהרן**.

אַנְכִי וְהַיְלָדִים

המדור לילדי ישראל

כָּלֵם קְדוֹשִׁים

מחסידיו של אדמו"ר הזקן ומגדולי המשפילים בעמקה של תורת החסידות בכל הדורות, עסק לפרנסתו במקצוע הבדחנות. אולי היום לא כלם מפירים את המקצוע, אבל פעם הוא היה נפוץ מאוד, בעקר בחתנות. הבדחן עורר הפרות מקדמת עם המתנים, שומע בקצרה על עסוקיהם ותכונותיהם, ושזור במהירות פיוט שנון מלא הומור על בני המשפחה הענפה. הצחוק והחידוד משמחים את הקהל, ויחד עם זאת, בין השורות, היה משחיל הבדחן בעדינות דברי תוכחה המישרים את הלב.

יום אחד הזמן ר' איזיק לחתנה במשפחתו של... אדמו"ר הזקן. למרבה המבוכה נגש אליו הרבי ובקש ממנו לומר פהגלו דברי בדחנות. "על הרבי? אני?!", ר' איזיק נסה להתחמק. מי הוא ומה הוא שיאמר דבר על הרבי. אבל אדמו"ר הזקן לא מרפה. בלית ברירה נטל ר' איזיק את המשימה, הרבה ארפות ואז פתח ואמר:

"קרח פקח היה", ואף על פי כן חלק על משה רבינו. הטענה שבפיו יכולה להשמע גם הגיונית: "כי כל העדה כלם קדשים ובתוכם ה'". הרי לכל יהודי נשמה אלקית, וממילא הקרבה שלו לה' שזה לזו של חברו. מפאן ועד לטענה הבאה של קרח הדרג קצרה: "מדוע תתנשאו על קהל ה'?"

קרח פעל ממניעים שאינם נקיים ומחלקתו היתה שלא לשם שמים. למרות טענותיו ה'צודקות', הוא למעשה קנא במשה רבינו ובאחרון הכהן על תפקידם, ועל כן הוא נענש. למרות זאת, מסבר בחסידות כי בעמק טענותיו של קרח מסתתר ניצוץ קדוש. כל כן קדוש, עד שלעתיד לבוא תתגלה האמת שהיתה חבויה בטענותיו. אותו קרח יגלה בסופי התבות את עמק הפסוק "צדיק כפתור יפרח".

מה ההקשר בינינו?

רבי יצחק איזיק מהומיל, שהיה

נשמת ה"צדיק יסוד עולם". אותו צדיק משמש מעין צנור דרכו עובר השפע הרוחני לכל אחד ואחד מאתנו. בשעה שעמדו ישראל על שפת ים סוף וראו פיצד בוקע ה' את המים ומטביע את המצרים, נאמר עליהם "ויאמינו בה' ובמשה עבדו". אמונה היא בטוי לקשר שאיני תופס אותו בשכל הקטן והמצמצם שלי. הוא מעליו. באותו מעמד נאמר פי ישראל הפירו בכך ש"משה רבינו, צדיק הדור ונותן התורה, אינו איש רגיל. יותר מכך, מסבד בחסידות פי האמונה של בני ישראל בה' התעצמה דוקא בזכותו של משה רבינו, וכך מתפרש הפסוק: "ויאמינו בה' [על ידי ובזכות] משה עבדו". כלומר, אמונה בה' בסיוע התווך של משה רבינו אינה אותה אמונה כמו בלעדיו.

אין אלו מלכתי

מה מוסיף הצדיק באמונה של כל יהודי בה'? יהודים מטבעם "מאמינים בני מאמינים", ולכן גם ללא סיוע מחוץ הם מאמינים ויודעים שיש בורא לעולם. כמו שברור לי שלא אני הוא זה שבראתי את עצמי כך גם מובן לי שהעולם לא המציא את עצמו. את זה אני מבין לבה, בשכל שלי, אז מה מוסיף לי הצדיק? זו היתה גם שאלתו של קרח.

אמונה כזו נקראת בחסידות "מקוף קרוב". מה הפונה? היא אכן לא נתפסת ממש בשכל שלי, אבל אני יכול קצת

"מהו בעצם ההבדל, רבי, ביני וביניכם?"

הרי מה שאני, איזיק, יודע – גם אתם, רבי, יודעים!

ואלו מה שאתם, רבי, לא יודעים – ברור שגם אני, איזיק, לא יודע!

אז מה בכל זאת ההבדל? מה שאני לא יודע ואתם יודעים. נו, מה זה כבר לעמת מה שה' יתברך יודע...".

מספרים שאדמו"ר הזקן אהב את הדברים ופרץ אחריהם בבכי.

הספור הזה מזכיר לי תחרות שחיה לעמק הים הגדול. נניח שאחד השחקנים עוקף את חברו ומקדים אותו ב-50 מטרים. זהו בהחלט השג מרשים, אבל אם התחרות היתה על צליחת הים התיכון מקצה לקצה יש לאותו שחקן עוד הרבה עבודה לפניו, כך שפיתח להמשך אותם 50 מטרים לא נחשבים למאומה...

צדיק יאז אלמ

כל אחד מאתנו – יהיה מי שיהיה – הוא בשר ודם והמרחק בינו לבין ה' יתברך הוא אין סופי. יחד עם זה, לכל אחד מאתנו נפש אלקית שנוחצבה מתחת פסא הפבוד ולכן כל אחד מאתנו קשור לה' בכל מאודו, קרוב אליו ומאחד עמו.

ובכל זאת טעה קרח. בכל דור 'שותל' ה' יתברך נשמה כללית שההבדל בינה לשאר הנשמות אינו של מה-בכה. זוהי

עָלִיו בְּצוּרָה גְלוּיָה אֶת הַ"חֶלֶק אֱלוֹהַּ
מִמְּעַל מִמֶּשׁ", וְהוּא מֵרָאֵה לִי דְגָמָה
חִיָּה מֵהִי עֲבוּדַת ה' וּמֵהִי מְסִירוֹת לְקִיּוֹם
רְצוּנוֹ – אֲנִי מְסַגֵּל לְהַנִּיחַ אֶת עֲצָמַי
בְּצַד וּלְפָנוֹת בִּלְבָב שְׁלִי מְקוּם לֵה'.

שְׁנִזְנֶכָה לְהַתְקַשֵּׁר לְצַדִּיק יְסוּד עוֹלָם!
שֵׁבֶת שְׁלוֹם וּמְבֹרָךְ!

י

לְחוּשׁ אוֹתָהּ. הִיא קְרוּבָה אֵלַי. הַצַּדִּיק
מוֹסִיף בְּכָל יְהוּדֵי אֱמוּנָה בְּרָמָה אַחֲרַת
לְגַמְרֵי. לְאֱמוּנָה כְּזוֹ קוֹרְאִים "מְקִיף
רְחוּק", הִיא מְעַל וּמְעַבֵּר לְכָל הַשָּׂגָה.
בְּזִכּוֹתוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק מְסַגֵּל הַיְהוּדִי לְהֶאֱמִין
שׁ"אִין עוֹד מְלַבְדוּ" אֲבָל לְגַמְרֵי!

רַק כְּאֲשֶׁר עוֹמֵד מוּלֵי צַדִּיק אֲמַתִּי,
כְּזֶה שֶׁבָטַל לֵה' בְּכָל כַּחוֹ, כְּזֶה שְׂרוּאִים

שְׂאֵלַת הַיְשָׁא:

איזו אמונה קיימת בכל יהודי ומה מוסיף הצדיק על אותה אמונה?

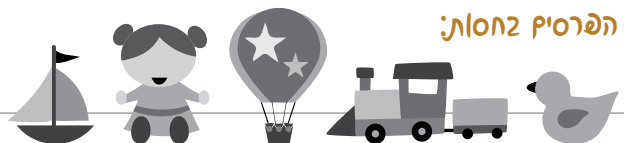
בין הפותרים נכונה יגרל משחק קפסה. תשובות יש לשלח לד"א"ל

או בטלפון **079-921452** עד יום ב' הקרוב.

הזוכים: בהעלתך: **ישראל עמיחי בלייכר** אילת | שלח: **ילדי משפחת שהם** רמת גן

צעצועי רוזנפלד

יפו 34 ירושלים | טלפקס 02-6240854

הפרסיפ חסות:

התקשרות

בין חסיד לרבי, 'חוט השדרה' של תנועת החסידות, היא אחת התחושות העדינות, הפנימיות והצנועות ביותר בנפש. ההתקשרות פושטת צורה ולובשת צורה מדור לדור, מרבי לרבי וכחוויה אישית-פנימית היא גם שונה בין חסיד למשנהו ואף אצל אותו חסיד מתקופה לתקופה, עם התפתחות הקשר והתפיסה הנכונה של הרבי. יש מי שהתקשרותו היא נקודת ההתחלה ממנה מתפתחים אצלו לימוד החסידות, העבודה הפנימית והשליחות. ולעומתו יש מי שהיא אצלו נקודת התמצית – מתוך לימוד החסידות, ההתפעלות ממנה וההליכה בדרכיה הוא 'מתאהב' גם בצדיק ומתקשר אליו.

יש מי שטועה לחשוב שתנועת החסידות בכלל ולזו ההתקשרות בפרט התגבשו והתעצבו, קבלו כללי-מסגרת נוקשים אליהם צריך להתכנס כל החפץ להיות חסיד, אך האמת היא הפוכה – תנועת החסידות כולה, כשמה כן היא, נמצאת בתנועה מתמדת, בשינויים גדולים ומרחיקי לכת כשמתבוננים בה בכלל ובהתפתחות פנימית מדור לדור כשמתבוננים בפרט.

הרבי מליובאוויטש הורה לרב גינזבורג שליט"א, ככלל יסוד בהתבוננות, ש"אין לקבוע מסמרות" – והגמישות המחשבתית הזו מתבטאת גם בנושאים האמורים, בהם עוסקים מזויות שונות שלשת השיעורים בחוברת השבוע: באחד, ניתוח מעמיק של תקופות בחסידות – מחיי הבעל שם טוב ועד לימים אלה, 26 שנים אחרי ג' תמוז. בשני, התבוננות על 'סוד הנסירה' בקשר בין הרבי והחסיד, שמגלה שלפעמים מה שנתפס כהסתלקות הוא בעצם גילוי עצמי חדש. ובשלישי, לקינוח, תיאור חריף ועסיסי של התקשרות פעילה של חסיד לרבי, והדרך 'למש' אותה באופן נכון בעולם.

מעוניין להפיץ את עלון נפלאות במקום מגוריך?

שלח דוא"ל ל: itiel@pnimi.org.il או התקשר 052-4295164

רוצה להצטרף לתפוצת המייל שלנו ולקבל את כל ההודעות והשיעורים?

שלח דוא"ל ל: itiel@pnimi.org.il

רוצה לשמוע את שיעורי וניגוני הרב? התקשר לפנימי-פון

079-9211452 או 02-5434297 – המספר פתוח לניידים כשרים

